

Сарысу ауданы Жаңатас қаласының коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі 2024-2028 жылдарға арналған бағдарламасын бекіту туралы

Жамбыл облысы Сарысу аудандық мәслихатының 2024 жылғы 15 сәуірдегі № 21-9 шешімі

Қазақстан Республикасы Экология кодексінің 365-бабы 3-тармағының 1) тармақшасына, "Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 6-бабы 1-тармағының 1) тармақшасына сәйкес, "Жергілікті атқарушы органдарға коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу бағдарламасын әзірлеу бойынша әдістемелік ұсынымдарды бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 18 мамырдағы № 154-ө бұйрығына сәйкес, Сарысу аудандық мәслихаты **ШЕШІМ ҚАБЫЛДАДЫ:**

1. Сарысу ауданы Жаңатас қаласының коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі 2024-2028 жылдарға арналған бағдарламасы қосымшаға сәйкес бекітілсін.

2. Осы шешім оның алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Сарысу аудандық мәслихат төрағасы

Ш. Мұсабеков

Сарысу аудандық мәслихатының
2024 жылғы 15 сәуірдегі № 21-9
шешіміне қосымша

САРЫСУ АУДАНЫ ЖАҢАТАС ҚАЛАСЫНЫҢ КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУ ЖӨНІНДЕГІ 2024-2028 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН БАҒДАРЛАМАСЫ

Мазмұны

ҚЫСҚАРТУЛАР ТІЗІМІ ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР БАҒДАРЛАМАНЫҢ ПАСПОРТЫ

Кіріспе

1. ҚАЛАДАҒЫ КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫН ТАЛДАУ

1.1. Жағдайдың жалпы сипаттамасы

1.2. Қолданыстағы коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін бағалау

1.2.1. Жинақтау және бөлек жинау, әкетумен қамту

1.2.2. Тасымалдау

1.2.3. Сұрыптау және қайта өңдеу

1.2.4. Көму

1.3. Қалдықтардың жекелеген түрлерін басқару жүйесін талдау

1.4. Коммуналдық қалдықтарды басқару бойынша ағымдағы жағдайды талдау бойынша қорытындылар

1.5. Коммуналдық қалдықтарды басқару секторындағы күшті және әлсіз жақтарын, мүмкіндіктері мен қауіптерін талдау

2. КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУДЫ РЕТТЕЙТІН ҰЛТТЫҚ ЗАҢНАМА

2.1. ҚР қалдықтарды басқару саласындағы саясаты

2.2. Коммуналдық қалдықтарды басқарудың ұтымды және экологиялық қауіпсіз жүйесін ұйымдастыруға қойылатын экологиялық заңнаманың талаптары

2.2.1. Жергілікті атқарушы органдардың коммуналдық қалдықтарды басқарудағы құзыреті

2.2.2. Коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесіндегі басқа субъектілердің талаптары мен міндеттемелері

3. ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУ БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ МАҚСАТТАРЫ, МІНДЕТТЕРІ ЖӘНЕ НЫСАНАЛЫ КӨРСЕТКІШТЕРІ

3.1. Мақсаты мен міндеттері

3.2. Нысаналы көрсеткіштер

4. БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУДЫҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ, ҚОЙЫЛҒАН МАҚСАТТАРҒА ҚОЛ ЖЕТКІЗУ ЖОЛДАРЫ ЖӘНЕ ТИІСТІ ШАРАЛАР

4.1. Қала халқын қалдықтарды жинау және әкету жөніндегі қызметтермен толық қамтуды қамтамасыз ету үшін коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту жөніндегі шаралар;

4.2. Қалдықтарды бөлек жинау жүйесін жетілдіру жөніндегі шаралар;

4.3. Коммуналдық қалдықтарды, оның ішінде ерекше (тамақ, Құрылыс және ірі габаритті қалдықтарды, БЭЭО және т. б.) қайта өңдеу және кәдеге жарату жүйесін дамыту жөніндегі шаралар;

4.4. Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз көмуді қамтамасыз ету жөніндегі шаралар;

4.5. Коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу мәселелері бойынша халықтың хабардарлығын арттыру және барлық мүдделі тараптардың өзара іс қимылын күшейту жөніндегі шаралар;

5. БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ ЖӨНІНДЕГІ ІС ШАРАЛАР ЖОСПАРЫ

6. БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ МОНИТОРИНГІ

7. ҚАЖЕТТІ РЕСУРСТАР

8. КҮТІЛЕТІН ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӘСЕР

1-қосымша Жаңатас қаласының коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі 2024-2028 жылдарға арналған бағдарламасының көрсеткіштерін айқындау әдістемесі

2-ҚОСЫМША БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ ЖОСПАРЫ Ошибка! Закладка не определена.

ҚЫСҚАРТУЛАР ТІЗІМІ.

ЖК	Жеке кәсіпкер
ЖҚ	"Жасыл Қазақстан" ұлттық жобасы
ІКҚ	Ірі көлемді қалдықтар
ЖЭК	Қазақстан Республикасының "жасыл экономикаға" көшуі жөніндегі тұжырымдама
КА	Контейнер алаңы
ЖАО	Жергілікті атқарушы орган
ҚСК	Қоқыс сұрыптау кешені
ХЖТИЖО	"Халықаралық жасыл технологиялар және инвестициялық жобалар орталығы" коммерциялық емес акционерлік қоғамы
ҚР ЭТРМ	Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі
ҚОҚ	Қоршаған ортаны қорғау
ТҮКШЖКАЖТҮИ бөлімі	Сарысу ауданы әкімдігінің тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі, автомобиль жолдары және тұрғын үй инспекциясы бөлімі
ЭЭЖҚ	Электрондық және электр жабдығының қалдықтары
Бағдарлама	Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы
ЖСҚ	Жобалау-сметалық құжаттама
ҚР	Қазақстан Республикасы
ҚСБҚ	Құрамында сынап бар қалдықтар
ТҚҚ	Тұрмыстық қатты қалдықтар
ЖШС	Жауапкершілігі шектеулі серіктестік
ТРТІРБ	Жамбыл облысы әкімдігінің Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы
ЖТ	Жеке тұлға
ҚР ЭК	Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі
ЗТ	Занды тұлға

ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР.

Биологиялық ыдырайтын қалдықтар - анаэробты немесе аэробты ыдырауға қабілетті қалдықтар, соның ішінде бақша және саябақ қалдықтары, сондай-ақ тамақ өнеркәсібінің қалдықтарымен салыстырылатын тамақ қалдықтары, макулатура.

Коммуналдық қалдықтар - тұтыну қалдықтары, соның ішінде:

1) қағаз және картон, шыны, металдар, пластмассалар, органикалық қалдықтар, ағаш, тоқыма бұйымдары, орауыштар, пайдаланылған электр және электрондық жабдықтар, батареялар мен аккумуляторларды қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей, үй шаруашылықтарының аралас қалдықтары мен бөлек жиналған қалдықтары;

2)егер мұндай қалдықтар сипаты мен құрамы жағынан үй шаруашылықтарының қалдықтарына ұқсас болса, аралас қалдықтар және басқа көздерден бөлек жиналған қалдықтар.

Ірі көлемді қалдықтар - тұтыну және шаруашылық қызметтің (Тұрмыстық техника, жиһаз және басқа) өзінің тұтыну қасиеттерін жоғалтқан және көлемі бойынша мамандандырылған көлік құралдарында тасымалдау мүмкіндігін болдырмайтын қалдықтары.

Электрондық және электр жабдығының қалдықтары - қалдықтарға жатқызылған, жарамсыз немесе пайдаланудан шыққан электрондық және электр жабдықтары, оның ішінде оның тораптары, бөліктері, бөлшектері.

Тамақ қалдықтары - тамақ өнімдерін өндіру және тұтыну нәтижесінде пайда болатын тамақ өнеркәсібінің қалдықтарымен салыстырылатын қалдықтар.

Құрылыс қалдықтары - ғимараттарды, құрылыстарды, өнеркәсіптік объектілерді, жолдарды, инженерлік және басқа да коммуникацияларды бұзу, бөлшектеу, реконструкциялау, жөндеу (оның ішінде күрделі) немесе салу процесінде пайда болатын қалдықтар.

Қатты тұрмыстық қалдықтар - қатты күйдегі коммуналдық қалдықтар.

БАҒДАРЛАМА ПАСПОРТЫ.

Атауы	Сарысу ауданы Жаңатас қаласының коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламасы
Әзірлеу үшін негіз	Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ Экологиялық кодексі
Бағдарламаны әзірлеуге жауапты мемлекеттік орган	Сарысу ауданы әкімдігінің тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі, автомобиль жолдары және тұрғын үй инспекциясы бөлімі
Негізгі әзірлеуші	"ЭКО-КС" ЖШС
Бағдарламаның мақсаты	Қазақстан Республикасы экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру және Сарысу ауданы Жаңатас қаласының тұрғындары үшін қалдықтарды жинау және әкету бойынша көрсетілетін қызметтердің сапасын арттыру
	1)қала халқын қалдықтарды жинау және әкету жөніндегі қызметтермен толық қамтуды қамтамасыз ету үшін коммуналдық қалдықтарды жинау

Бағдарламаның міндеттері		<p>және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту;</p> <p>2)қалдықтарды бөлек жинау жүйесін жетілдіру; 3)Ерекше (тамақ, Құрылыс және ірі габаритті қалдықтарды, электрондық және электр жабдығының қалдықтарын және т. б.) қоса алғанда, коммуналдық қалдықтарды қайта өңдеу және кәдеге жарату жүйесін дамыту;</p> <p>4)коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз көмуді қамтамасыз ету;</p> <p>5)коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу мәселелері бойынша халықтың хабардарлығын арттыру және барлық мүдделі тараптардың өзара іс- қимылын күшейту.</p>
Күтілетін нәтижелер		<p>коммуналдық қалдықтарды басқару саласында көрсетілетін қызметтердің сапасы жақсарды;</p> <p>коммуналдық қалдықтарды бөлек жинау, сұрыптау және қайта өңдеу көлемі ұлғайды;</p> <p>коммуналдық қалдықтардың қоршаған ортаға теріс әсері азайтылды;</p> <p>Сарысу ауданының Жаңатас қаласының коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы нысаналы көрсеткіштері жақсарды.</p>
Мерзімі	2024 – 2028 ж.	
Қаржыландыру көлемі	Қаржыландыру көлемі тиісті кезеңде Сарысу ауданының Жаңатас қаласында коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы іс-шараларды қаржыландыруға жергілікті атқарушы органдарға берілген бюджет қаражатының санына байланысты айқындалады.	
Бағдарлама орындаушылары	Жамбыл облысы Сарысу ауданының әкімдігі;	
ы	мәслихат; Қоғамдық кеңес; коммуналдық қалдықтарды жинау, әкету, қалпына келтіру және көму жөніндегі субъектілер; мемлекеттік мекемелер;	
	әлеуметтік объектілер; заңды тұлғалар; жеке кәсіпкерлер; ҮЕҰ; халық және т.б. мүдделі тараптар.	

КІРІСПЕ.

Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы-бұл коммуналдық қалдықтарды басқарудың ағымдағы жағдайын талдауды және коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру бойынша нысаналы көрсеткіштерге қол жеткізуге бағытталған шаралар кешенін қамтитын стратегиялық құжат.

Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің (бұдан әрі - ҚР ЭК) 365 - бабына сәйкес аудандардың, аудандық және облыстық маңызы бар қалалардың, республикалық маңызы бар қалалардың жергілікті атқарушы органдары (бұдан әрі - ЖАО) коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын (бұдан әрі-бағдарлама) әзірлеуді ұйымдастырады. Бағдарламаны жергілікті өкілді органдар бекітеді.

Осы бағдарламаны әзірлеу барысында Сарысу ауданы Жаңатас қаласындағы коммуналдық қалдықтарды басқарудың ағымдағы жағдайына талдау жүргізілді, коммуналдық қалдықтарды басқару секторын дамытудың проблемалары мен перспективалары анықталды және ҚР экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жақсарту үшін кешенді шаралар ұсынылды.

Бағдарлама ұлттық стратегиялық, бағдарламалық және тұжырымдамалық құжаттардың басымдықтарын, сондай-ақ халықаралық тәжірибені ескере отырып әзірленген.

Бағдарламаны іске асыру коммуналдық қалдықтарды басқару саласында көрсетілетін қызметтердің сапасын жақсартуға, коммуналдық қалдықтарды жинау, сұрыптау және қайта өңдеу көлемін ұлғайтуға, коммуналдық қалдықтардың қоршаған ортаға теріс әсерін барынша азайтуға, Сарысу ауданының Жаңатас қаласының коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы нысаналы көрсеткіштерін жақсартуға әкеледі.

1. ҚАЛАДАҒЫ КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫН ТАЛДАУ.

1.1. Жағдайдың жалпы сипаттамасы.

Қалдықтар туралы мәліметтерге шолу

Жаңатас қаласы аумағының жалпы ауданы 3066 га құрайды.

Жаңатас қаласының халқы 25 612 адамды құрайды,соңғы 2 жылда халықтың жыл сайынғы өсімі - шамамен 2-2, 5 %.

ҚР экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің (бұдан әрі - ҚР Эгипр) деректеріне сәйкес Қазақстанда жыл сайын 4,5-5 млн.қатты тұрмыстық қалдықтар (бұдан әрі – ҚТҚ) түзіледі. Ұлттық статистика бюросының деректері бойынша коммуналдық қалдықтарды жинау және шығару жыл сайын 3,5-4,0 млн. тоннаны құрайды.

2021 жылғы ҚР ПҚ Мега деректеріне сәйкес бүкіл республика бойынша ҚТҚ жинау және әкету қызметтерімен халықтың 82% - ы, Жамбыл облысы бойынша-92% - ы қамтамасыз етілген.

Жаңатас қаласында орташа есеппен жылына 4 000 тонна коммуналдық қалдықтар түзіледі, бұл ретте халықты ҚТҚ шығару қызметтерімен қамту деңгейі 100% құрайды (1-кесте).

Кесте 1. Жамбыл облысы және Жаңатас қаласы бойынша коммуналдық қалдықтарды жинау (қалыптастыру), қайта өңдеу және көму/2021-2023 жж.

№	Атауы	Өлшем бірлігі	Жылдар		
			2021	2022	2023
1	Жинау (Пайда болуы)				
1.1	Жамбыл облысы	мың.тонн	65,3	48,0	56,400
1.2	Жаңатас қаласы	мың.тонн	3,315	3,510	4,284
2	Қайта өңдеу				
2.1	Жамбыл облысы	%	11,6	16	19
2.2	Жаңатас қаласы	мың.тонн	0,0257	0,702	0,0432
2.3		%	0,7	2	1,1
3	Көму				
3.1	Жамбыл облысы	мың.тонн	57,7252	40,4	45,684
3.2	Жаңатас қаласы	мың.тонн	3, 2893	3, 4392	4, 2408

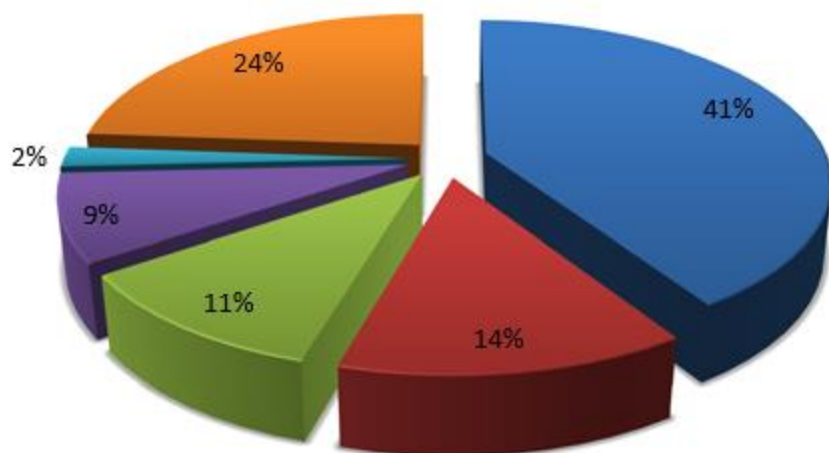
Жаңатас қаласындағы коммуналдық қалдықтардың пайда болу көздері- жеке үй шаруашылықтары, көп пәтерлі үйлер, кеңсе ғимараттары, коммерциялық кәсіпорындар, бизнес орталықтар, өнеркәсіптік кәсіпорындар мен қоғамдық ұйымдар, балабақшалар, мектептер, ауруханалар, ауыл шаруашылығы субъектілері, сауда мекемелері, базарлар мен базарлар және коммуналдық қалдықтар түзілетін басқа да орындар.

Жамбыл облысы бойынша коммуналдық қалдықтардың пайда болу көлемінің шамамен 1% - ы Жаңатас қаласына тиесілі. Қалдықтардың пайда болуының негізгі үлесі үй шаруашылықтарының қалдықтарына тиесілі (83,8%), 15,3% - өндіріс қалдықтары (тұрмыстық қалдықтарға тең), 0,8% - көшелерден жиналған қоқыс, 0,1% - нарық қалдықтары.

Пайда болған коммуналдық қалдықтардың 98% - дан астамы ҚТҚ полигонында көміледі. Полигонда көмілген қалдықтардың көлемі жыл сайын артып келеді. 2021 жылы – 3289,3 тоннаны, 2022 жылы – 3439,2 тоннаны, 2023 жылы – 4240,8 тоннаны құрады

Морфологиялық құрамы.

ХЖТИЖО зерттеуіне сәйкес Жаңатас қаласындағы коммуналдық қалдықтар құрамындағы негізгі фракциялар тамақ қалдықтары, макулатура және пластик болып табылады (1-сурет). Сонымен қатар, едәуір бөлігі (24%) басқа қалдықтарға жатады, олардың құрамына тоқыма, ағаш, сүйек, былғары, резеңке, бақша, көше, Гигиена құралдары және т. б.

■ Пищевые отходы ■ Бумага, картон ■ Пластик ■ Стекло ■ металлы ■ прочее

1 – сурет Жаңатас қаласының ТҚК Морфологиялық құрамы

Қазіргі уақытта қалада ҚТҚ азық-түлік фракциясын қайта өңдеу бойынша тәжірибелер мен қуаттар жоқ. Осыған байланысты барлық биологиялық ыдырайтын қалдықтар, соның ішінде тамақ қалдықтары, көше сметалары, ҚТҚ құрамындағы бақша қалдықтары полигондарға түседі. Қоқыс газы, оның ішінде биологиялық ыдырайтын қалдықтардың ыдырауы кезінде пайда болатын жанғыш метан полигондарда өрттер мен жарылыстарға әкелуі мүмкін.

Осылайша, биологиялық ыдырайтын (тамақ) қалдықтарды қайта өңдеу Жаңатас қаласындағы қалдықтарды басқару жүйесін дамытудың өзекті бағыттарының бірі болып табылады.

Коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормалары және тарифтер.

Жаңатас қаласы бойынша коммуналдық қалдықтардың түзілуі мен жинақталуының бекітілген нормалары 2021 жылдың соңында күшін жойды. 2023 жылы бекітілген осы құжатқа сәйкес, 1 тұрғынға шаққандағы абаттандырылған үй иелері үшін білім беру нормасының орташа жылдық көрсеткіші 1,6 м³, абаттандырылмаған үй иелері үшін - 1,9 м³ құрайды.

Кесте 2. Жаңатас қаласы бойынша ҚТҚ жинау, тасымалдау, сұрыптау және көму тарифтері

Атауы	Бірлік саңы	Айына құны, тенге
жеке тұлғалар абаттандырылған үй иелері үшін	1 тұрғын	283,31
жеке тұлғалар абаттандырылмаған үй иелері үшін	1 тұрғын	336,43
заңды тұлғалар мен жеке кәсіпкерлік субъектілері үшін ҚҚС-сыз	1 м ³	927,77

1.2. Қолданыстағы коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін бағалау.

1.2.1. Жинақтау және бөлек жинау, әкетумен қамту.

ҚР ЭТРМ 2021 жылғы деректеріне сәйкес бүкіл республика бойынша ҚТҚ жинау және әкету қызметтерімен халықтың 82% - ы, Ақтөбе облысы бойынша-75% - ы қамтамасыз етілген. Ақтөбе қаласында 2022 жылдың 1 жартыжылдығына ҚТҚ шығарумен халықты қамту Астана ауданы бойынша 89,1% – 8, Алматы ауданы-100% - құрады, бұл Ақтөбе қаласы бойынша орташа есеппен 94,6% - құрайды.

Кесте 3. Жаңатас қаласындағы контейнерлік алаңдар мен контейнерлер туралы ақпарат

Атауы	Жаңатас қаласы
Контейнер алаңдары	41
Контейнерлер	188
олардың ішінен пластикалық ыдыстарға арналған	30
флуоресцентті шамдар үшін	12
нан қалдықтары үшін	12
Қолданылатын контейнерлердің түрі	0,75 м3 стандартты металл контейнерлер

Жаңатас қаласында коммуналдық қалдықтарды жинау және жинау екі жолмен жүзеге асырылады:

-көппәтерлі үйлердің контейнерлік алаңдарында орналасқан контейнерлерде;

-контейнерсіз (бестарсыз) әдіспен-аумақты айналып өту және белгіленген орындарда орналастырылатын пакеттерде/қаптарда қалдықтарды кесте бойынша жинау жолымен. Контейнерсіз шығару негізінен жеке секторда жүзеге асырылады.

Жаңатас қаласында бөлек жинау барлық контейнерлік алаңдарда енгізілмеген.

"Сәулет" ЖК қызмет көрсететін контейнерлік алаңдарда (бұдан әрі – КП) қайталама шикізатты бөлек жинауға арналған контейнерлер мен торлар орнатылмаған.

Кейбір КП жөндеуді қажет етеді, өйткені қоршаулар, қатты жабындар жоқ, контейнерлер ескірген, мыжылған және ауыстыруды қажет етеді.

КП айналасында құрылыс қалдықтарын, ірі габаритті қалдықтарды (бұдан әрі – КГО), электрондық және электр жабдығының қалдықтарын (бұдан әрі – ЭЭО) рұқсатсыз жинау байқалады. КП айналасындағы қалдықтарды санкцияланбаған сақтау Қаланың жалпы проблемасы болып табылады, қаланың сыртқы түрін айтарлықтай нашарлатады және халықтың шағымдарының негізгі себебі болып табылады.

Бөлек жиналған қалдықтарды қоспағанда, контейнерлік алаңдардан шығарылған барлық коммуналдық қалдықтар ҚТҚ полигонында сұрыптаусыз көміледі, бұл ҚР ЭК талаптарына сәйкес келмейді. Жақын арада сұрыптау желісін салу және іске қосу қажет.

1.2.2. Тасымалдау .

Жаңатас қаласындағы коммуналдық қалдықтарды жинау және әкетумен "Сәулет" ЖК айналысады.

ҚР ЭК сәйкес ҚТҚ жинауды және тасымалдауды жүзеге асыратын компаниялар ҚР ЭТРМ қызметіне кірісу туралы хабарлама беруі тиіс.

Қауіпті емес қалдықтарды жинау , сұрыптау және тасымалдау жөніндегі қызметтің басталғаны туралы хабарлама берген ҚР ЭТРМ кәсіпкерлік субъектілерінің тізімінде тек "Сәулет" ЖК бар. Бұл ретте кәсіпкерлік қызметті хабарлама бермей жүзеге асыруға тыйым салынады.

Ұсынылған деректер бойынша қалдықтарды жинау және әкету жөніндегі қызметтер үшін есептеулермен 2024 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша Жаңатас қаласында ресми тұратын 25 мың адамның 16 мыңға жуығы қамтылды. Қалған адамдар тұрғылықты жері бойынша тіркеусіз тұрады және тиісінше оларға қатысты есептеулер жүргізілмейді және олар ҚТҚ жинау және әкету үшін төлемейді. Бұл МВО пәтерлер мен үйлерде тұратын тұрғындардың нақты санын білмейтіндігіне байланысты, өйткені МВО тұрғылықты жері бойынша тіркелген азаматтардың саны туралы өзекті ақпаратқа қол жеткізе алмайды. Осыған байланысты ҚТҚ жинау және әкету үшін шоттар жиі дұрыс қойылмайды, өйткені тариф бір тұрғынға есептеледі.

Сондай-ақ 26 745 450 теңге сомасында абоненттік берешек мәселесі бар. Қамтылған 16 мың адамның тек 70% ғана қызмет ақысын төлейді. Қоқыс шығаратын компаниялар өкілдерінің ақпараты бойынша Тараз қаласы бойынша ҚТҚ жинау және әкету қызметтеріне ақы төлеу бойынша берешек шамамен 40%–. құрайды, ал ірі қалаларда орта есеппен осындай берешек 10- 20% -, ал шағын қалаларда-30-50% -. құрайды.

Осы мәселені пысықтау үшін 2021 жылдан бастап ҚР ЭК сәйкес ЖАО құзыретіне коммуналдық қалдықтарды жинау жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдар үшін тұрғылықты жері бойынша тіркелген азаматтардың санын сәйкестендіру мақсатында халықты тіркеу туралы мәліметтерге қолжетімділікті қамтамасыз ету кіреді. Осылайша, Жаңатас қаласына ҚТҚ жинау мен әкетуді жүзеге асыратын субъектілерге өз қызметтері үшін дұрыс шот ұсыну үшін халықты тіркеу туралы мәліметтерге қол жеткізуді қамтамасыз ету қажет.

ҚР ЭК сәйкес тұрғын үйлерде тұратын жеке тұлғалар жария шарттар негізінде орталықтандырылған жүйені пайдалануға және бекітілген тарифтерге сәйкес қызметтерге ақы төлеуге міндетті. Алайда, бұл норма ішінара орындалады. Көппәтерлі үйлердің тұрғындарына ҚТҚ жинау және әкету қызметтері жария шарт негізінде көрсетіледі. Бірақ жеке үйлердің тұрғындары жеке келісімшарттар жасағанды жөн көреді. Мүмкін, халықтың бір бөлігі жария шарттың бар екендігі туралы білмейді.

Кәсіпорындардың қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау және әкету қызметтеріне ақы төлеу үшін жеке шарттар жасасуы тиімсіз, бұл қоқыс шығаратын ұйымға (бұдан әрі – МВО), жұмыс орындарына, жалақыға және т.б. қосымша шығындарға әкеп соғады , сондықтан халықпен қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау және әкету үшін жеке

шарттар жасасу тәжірибесін қайта қарау және жария шарт жасасуға көшу қажет. ЖАО мен МВО өз сайттарында жария шарт жариялап, халықты хабардар ету бойынша жұмыс жүргізуі қажет.

1.2.3. Сұрыптау және қайта өңдеу.

Негізінен, ҚР-ның көптеген қалалары сияқты, Жаңатас қаласында Қағаз, картон, пластик, шыны, құрамында сынап бар қалдықтар қайта өңделеді.

Қалада тұрғындарда стационарлық вагондар түрінде қайталама шикізат қабылдау пункттері жоқ. Мұндай пункттерде пластик, қағаз және картон қалдықтары қабылданады.

Бөлек жиналған пластик, қағаз және картон ірі коллекторларға немесе тікелей қайта өңдеушілерге тапсырылады.

Макулатура, пластмасса және металл ыдыстар жиналып, басылып, аймақтағы ірі жинаушыларға немесе қайта өңдеушілерге тапсырылады немесе басқа аймақтарға жіберіледі.

Халықтан электрондық және электр жабдығының (бұдан әрі – ЭЭҰ) қалдықтары жиналмайды. БЭҰ заңды тұлғалардан жиналып, мамандандырылған кәсіпорындарға беріледі. ЭЕҰ бойынша компаниялар электрондық және электр жабдықтарын, шығын материалдары мен оларды одан әрі кәдеге жарату үшін жинақтауыштарды қайта өңдеумен айналысады. Сондай-ақ, жабдықтар мен компоненттерді қайта пайдалану мүмкіндігі қолданылады.

Әдетте, қайталама шикізатты бөлек жинауды, сұрыптауды және қайта өңдеуді жүзеге асыратын компаниялар жиналған және қайта өңделген қалдықтар туралы есептілікті ұсынбайды, осыған байланысты қайта өңдеу бойынша қолда бар статистика қалдықтарды қайта өңдеу туралы нақты деректерді көрсетпеуі мүмкін. Қалдықтарды жинау және қайта өңдеу саласындағы, оның ішінде қалдықтарды жинау және қайта өңдеу бойынша шағын және орта бизнес өкілдерімен ақпараттық жұмыс жүргізу жолымен статистиканы жетілдіру қажет.

1.2.4. Көму.

Жаңатас қаласында коммуналдық қалдықтарды басқарудың басым тәсілі оларды ҚТҚ полигонына көму болып табылады.

Жамбыл облысында экологиялық және санитарлық талаптар мен нормаларға сәйкес келетін 163 полигон бірлігі бар (100 %).

Жаңатас қаласында ауданы 5 га жалғыз ҚТҚ полигоны бар, ол қаланың шетінде Саудақент ауылына автожол бағытында орналасқан. Полигон 2021 жылы пайдалануға берілді және 30 жылға есептелген. Полигонның жобалық қуаты 110 000 тоннаны құрайды. Қазіргі уақытта " Сәулет " ЖК полигонның уақытша сенімгерлік басқарушысы болып табылады.

Ұлттық статистика бюросының деректері бойынша полигонда жинақталған қалдықтардың көлемі 2023 жылдың соңында 21851 тоннаны құрады.

Контейнерлік алаңдардан шығарылған коммуналдық қалдықтар полигон аумағында түсіріледі, олар трактормен локализацияланады және тығыздалады. Полигондағы қалдықтар сұрыпталмайды, сондықтан орналастырылатын қалдықтарда құрамында сынап бар, улы және басқа да қауіпті фракциялардың болуын бақылау жүзеге асырылмайды. ҚР ЭК-нің пластик қалдықтарын, шыны балғасын, құрылыс, тамақ қалдықтарын көмуге және міндетті сұрыптауға тыйым салу жөніндегі талаптары сақталмайды.

ҚТҚ полигоны толып жатыр, санитарлық және экологиялық нормалар мен талаптарға сәйкес келмейді, қалдықтар сұрыптаусыз көміледі, бұл полигонның қоршаған ортаның қарқынды ластану көзі, түрлі инфекциялардың таратушысы болуына әкеледі.

1.3. Қалдықтардың жекелеген түрлерін басқару жүйесін талдау.

Коммуналдық қалдықтардың қауіпті компоненттері Құрамында сынап бар қалдықтар.

Аудандық әкімдіктердің мәліметінше, халық арасында РСО жинау және кәдеге жарату үшін қалада 12 контейнер орнатылып, айына бір рет РСО әкетеді.

МСО жинаудың жолға қойылмаған жүйесіне және халықтың сана-сезімі мен тәртіптілігінің жеткіліксіздігіне байланысты қауіпті қалдықтардың ҚТҚ контейнерлеріне түсу проблемасы бар, бұл экологиялық тәуекелдерге әкеп соғады.

ҚР ЭК сәйкес қалдықтар санатына өткен материалдар мен өнімдерге, оның ішінде құрамында сынап бар қалдықтарға қойылатын талаптар қалдықтардың жекелеген түрлерін басқару саласындағы ұлттық стандарттарда белгіленеді.

Мамандандырылған ұйымды таңдауға, мамандандырылған контейнерлерге қызмет көрсетуге, оның ішінде құрамында сынап бар шамдар мен тамақ көздерін тасымалдауға және өңдеуге байланысты шығындар бюджет қаражаты есебінен жабылуы керек. Мамандандырылған ұйымды таңдау үшін конкурс (тендер) өткізу қажет, таңдалған компанияның лицензиясы болуы және заңнамада белгіленген барлық талаптар мен ұлттық стандарттардың талаптарына сәйкес келуі тиіс.

Электр және электрондық жабдықтардың қалдықтары.

Жаңатас қаласында заңды және жеке тұлғаларда түзілетін электр және электрондық жабдықтардың (бұдан әрі - ЭЭҰ) қалдықтарын басқару жүйесі жоқ.

Әдетте, жеке тұлғаларда пайда болған ЭЭҰ ҚТҚ контейнерлеріне шығарылады, содан кейін қоқыс шығаратын ұйымдар ҚТҚ полигонына шығарылады, онда олар көміліп, қоршаған ортаға зиян келтіреді. Заңды тұлғалардан ЭЭҰ жинау жүйесі де жолға қойылмаған.

БЭО полигон жағдайында коррозияға және тотығуға ұшырайды, ал олардың құрамындағы әртүрлі ауыр металдар топырақ пен жер асты суларына түседі, сондықтан оларды ҚТҚ полигонында көмуге тыйым салынады.

ҚР ЭК 365-бабына сәйкес коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктері (ЭЭО, құрамында сынабы бар қалдықтар, батареялар, аккумуляторлар және басқа да қауіпті компоненттер) бөлек жиналып, мамандандырылған кәсіпорындарға қалпына келтіруге берілуге тиіс екені анықталды.

Қалада ЭЭО жинау және қайта өңдеу бойынша деректерді есепке алу жүйесі де жолға қойылмаған.

ТКШ-да Жаңатас қаласында ЭЭО жинау және қайта өңдеу көлемі бойынша деректер жоқ.

Осылайша, ЖАО халық үшін ЭЭО жинау және кәдеге жарату жүйесін ұйымдастырып, заңды тұлғалардың ҚР ЭК 365-бабының талаптарын орындауын бақылауды күшейтуі қажет.

Ірі көлемді қалдықтар.

Жаңатас қаласының аумағында ірі габаритті қалдықтар (бұдан әрі-КГО) (Тұрмыстық техника, жиһаз және т.б.) бөлек жиналмайды, өйткені оларды әкетуге арналған арнайы орындар жоқ. КГО контейнерлік алаңға шығарылады, содан кейін коммуналдық қалдықтардың жалпы ағынында ҚТҚ полигонына түседі.

Қазіргі уақытта ЖАО тарапынан әкету бойынша компанияны таңдау (конкурс) және КГО әкету үшін арнайы орындарды айқындау бойынша жұмыс жүргізілуде.

Құрылыс қалдықтары

2021 жылдан бастап құрылыс қалдықтарын көмуге тыйым салынды. ҚР ЭК сәйкес жылжымайтын объектілерді салуды немесе жөндеуді жүзеге асыратын жеке тұлғалар құрылыс қалдықтарын ЖАО ұйымдастырған арнайы орындарға дербес әкетуді жүргізеді.

Құрылыс қалдықтарын орналастыру және инфрақұрылымды дамыту бойынша зерттеулер жүргізілді, қолданыстағы полигондарда ауданы 50 м² жер учаскесін бөлу, рұқсат беру құжаттарын ресімдеу, қоршау жүргізу және ұсақтау қондырғыларын орнату ұсынылды. Әрі қарай, құрылыс қалдықтары сұрыпталғаннан кейін шикізат ретінде қолданылады.

Тамақ қалдықтары.

Халықтың тамақ қалдықтары ҚТҚ-ның жалпы ағынында жиналады және қолданыстағы полигонға көмуге жіберіледі. Қалада тамақ қалдықтарын бөлек жинауға арналған контейнерлер жоқ. 2021 жылдан бастап тамақ қалдықтарын көмуге тыйым салынды.

Осылайша, биологиялық ыдырайтын коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды ынталандыру және оларды қалпына келтіру, соның ішінде компосттау және тамақ қалдықтарын көмуге тыйым салу талаптарының сақталуын бақылау жөніндегі жұмысты күшейту қажет.

1.4. Коммуналдық қалдықтарды басқару бойынша ағымдағы жағдайды талдау бойынша қорытындылар.

Жаңатас қаласындағы коммуналдық қалдықтарды басқару бойынша ағымдағы жағдайды талдау қорытындысы бойынша қалада коммуналдық қалдықтарды жинау және әкетумен (10%) халықты қамту жақсы қамтамасыз етілгені анықталды.

Коммуналдық қалдықтарды бөлек жинау, сұрыптау, қайта өңдеу және көму процестері жетілдіруді қажет етеді.

Бағдарлама шеңберінде коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру және мынадай проблемалық мәселелерді шешу қажет:

1. Контейнерлік алаңдардың санитарлық талаптарға сәйкес келмеуі;
2. КП контейнерлермен қамтамасыз етілмеуі;
3. Халықты барлық жерде бөлек жинаумен қамтамасыз ету үшін қайталама ресурстарды бөлек жинауға арналған контейнерлердің жетіспеушілігі;
4. Тұрғындарда коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктерін (PCO, ЭЭО, Медициналық және т. б.) жинау жүйесінің болмауы;
5. Биологиялық ыдырайтын (тамақ) қалдықтарды бөлек жинаудың болмауы;
6. Ірі габаритті және құрылыс қалдықтарын жинау және тасымалдау жүйесінің болмауы;
7. Қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы халықтың хабардарлығы мен мәдениетінің төмендігі;
8. Коммуналдық қалдықтарды жинау және шығару қызметтеріне халықтың наразылығы мен наразылығы;
9. Полигонның жиі жануы;
10. ҚТҚ шығару бойынша заңды тұлғаларды толық қамтымау. Заңды тұлғалардың ҚТҚ шығаруға шарт жасасудан бас тартуы;
11. Заңды тұлғалардың ҚТҚ-ны жеке тұлғаларға арналған контейнерлерге бақылаусыз орналастыруы;
12. Жеке тұлғаларға арналған контейнерлерге ПИК жалдаған тазалағыштардың үйшілік көше сметасын бақылаусыз орналастыруы;
13. Контейнер алаңдарына кірудің қиындығы, бұзушылар үшін шаралардың болмауы;
14. Қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауға, әкетуге, қайта өңдеуге және көмуге арналған тарифтің төмен жиналуы;
15. Ескірген жабдықтар мен жабдықтар;
16. Қолданыстағы сұрыптау желілерінің болмауы;
17. Қалдықтарды сұрыптаусыз көму;
18. Қалдықтарды қайта өңдеу тиімділігі төмен (2-2, 5%), ал қалдықтардың 97% ҚТҚ полигонына көмуге жіберіледі;
19. Құрылыс және тамақ қалдықтарын қайта өңдеудің болмауы;
20. ҚТҚ-ны терең өңдеу бойынша қуаттардың болмауы, соның есебінен полигонға көмуге жіберілетін қалдықтардың көлемін қысқартуға болады;

21. Жаңатас қаласының қоршаған ортаға және халықтың денсаулығына теріс әсер ететін атмосфераға шығарындылар;

22. Полигонда қоқыс газын жинау және кәдеге жарату технологияларының болмауы, бұл полигондағы парниктік газдар шығарындыларының көлеміне теріс әсер етеді;

23. ҚТҚ полигонының толып кетуі, оның экологиялық және санитарлық нормаларға сәйкес келмеуі;

24. ҚТҚ әкету жөніндегі қызметтер үшін жеке тұлғалармен есептеу және өзара есеп айырысу кезіндегі проблемалар. МВО-да тұратын жеке тұлғалардың саны туралы нақты деректер жоқ;

25. Жеке тұлғалардан төлемдер жинау проблемалары, соның салдарынан МВО-да дебиторлық берешек пайда болады, ол жыл сайын артып келеді;

26. Халық төлемейтін ҚҚС төлеу мәселелері, бірақ ХВО ҚҚС төлеуі керек.

1.5. Коммуналдық қалдықтарды басқару секторындағы күшті және әлсіз жақтарын, мүмкіндіктері мен қауіптерін талдау.

Коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін объективті талдау үшін оның күшті және әлсіз жақтарын, сондай-ақ бар мүмкіндіктер мен қауіптерді нақты анықтау қажет.

Кесте 6. Күшті және әлсіз жақтарын, мүмкіндіктері мен қауіптерін талдау.

Күшті жақтары	Әлсіз жақтары
КТҚ шығару қызметтерімен халықты қамту деңгейі; Мск құрылысы бойынша жұмыс; ЖАО-ның бизнеспен, МВО- мен, халықпен өзара іс-қимылы.	-ҚТҚ жинауға, әкетуге, қайта өңдеуге және көмуге арналған төмен тарифтер; -Тарифтер бойынша абоненттік берешек; -Биологиялық ыдырайтын (тамақ), КГО, құрылыс қалдықтарын және ЭЭҰ бөлек жинау жүйесінің болмауы; -Қалдықтарды қайта өңдеудің төмен үлесі; -Қалдықтарды сұрыптаусыз көму; -Полигонның жиі жануы; -Қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы халықтың хабардарлығы мен мәдениетінің төмендігі.
Мүмкіндіктер	Қауіптер
Бизнестің ҚТҚ жинау және өңдеу жүйесін дамытуға қызығушылығы; Қазіргі заманғы технологиялардың болуы, тамақ қалдықтарын компосттауға, құрылыс қалдықтарын қайта өңдеуге арналған қондырғылардың кең ассортименті және т. б.; Биологиялық ыдырайтын (тамақ) және құрылыс қалдықтарын өңдеу бойынша	-ҚР ЭК ЖАО талаптарым қызметінің сәйкессіздігі; -ҚТҚ полигонының толып кетуі, оның экологиялық және санитарлық нормаларға сәйкес келмеуі; -Қоршаған ортаға және Жаңатас қаласы халқының денсаулығына теріс әсер ететін атмосфераға шығарындылар; -Қаладағы қалдықтарды басқару жүйесіне халықтың қанағаттанбауы мен
бизнесті бөлек жинауды енгізу және дамыту бөлігінде үлкен әлеуеттің болуы; Халықтың бөлек жинауға дайындығы.	наразылығы; -ЖАО стратегиялық жоспарды орындамау; -ЖАО қызметінің тиімділігінің жыл сайынғы бағалаудың сәйкес келмеуі.

түрлеріне (Медицина лық және құрамынд а сынабы бар, ЭЕҰ)								ЖК
Өңдеу және кәдеге жарату үшін: Ақтөбе, Шығыс Қазақстан, Жамбыл және Қарағанды облыстары ның, Нұр- сұлтан, Алматы және Шымкент қалаларын ың әкімдіктер і	21,0	24,0	27,0	30,0	34,0			
-ҚТҚ (38,0	40,0	42,0	44,0	46,0			
білім	2,0	5,0	5,0	7,0	10,0			ЖК
көлемінен)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0			
- өнеркәсіпт і к қалдықтар (білім көлемінен)								
- агроөнерк әсіптік кешен қалдықтар ы (өткен жылға қатысты)								
-қауіпті мединал ы қ қалдықтар (жиналған көлемнен)								

"Жасыл Қазақстан" ұлттық жобасында жекелеген алыммен қамту бойынша нысаналы көрсеткіште Жаңатас қаласы Жоқ. Бірақ Жаңатас қаласы үшін ҚР басқа

облыстарымен ұқсастығы бойынша осындай көрсеткіштерді белгілеу қаладағы қалдықтарды басқару жүйесін дамыту үшін оң әсер етеді. Осы бағдарламаның 3-бөлімінде Жаңатас қаласы бойынша нысаналы көрсеткіштер ұсынылды.

2.2. Коммуналдық қалдықтарды басқарудың ұтымды және экологиялық қауіпсіз жүйесін ұйымдастыруға экологиялық заңнаманың талаптары.

2.2.1. Жергілікті атқарушы органдардың коммуналдық қалдықтарды басқарудағы құзыреті.

Коммуналдық қалдықтарға қойылатын талаптарды белгілейтін негізгі құжаттар 2021 жылы қабылданған ҚР ЭК, коммуналдық қалдықтарды басқару қағидалары, қалдықтарды бөлек жинауға, оның ішінде техникалық, экономикалық және экологиялық орындылығын ескере отырып, міндетті түрде бөлек жинауға жататын қалдықтардың түрлеріне немесе топтарына (түрлерінің жиынтығына) қойылатын талаптар, қалалар мен аудандарды абаттандыру қағидалары болып табылады. Жамбыл облысының елді мекендері.

Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру шеңберінде экологиялық заңнамаға сәйкес менің негізгі бағыттарым мен негізгі өкілеттіктерім бөлінді (8-кесте).

Кесте 8. Экологиялық заңнамада белгіленген ЖАО құзыреттері.

Негізгі бағыттар	Экологиялық заңнамаға сәйкес құзыреттер мен талаптар
Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы құжаттар мен нормаларды әзірлеу және бекіту	коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаны әзірлеуді ұйымдастыру; коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын әзірлеу; коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын есептеу қағидаларын бекіту; жинау, тасымалдау, сұрыптау және көму тарифтерін әзірлеу; ҚТҚ жинауды, тасымалдауды, сұрыптауды және көмуді жүзеге асыратын субъектілер арасында тарифті бөлу тәртібін айқындау;
Коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету	бөлек жинауды көздейтін коммуналдық қалдықтарды жинаудың ұтымды және экологиялық қауіпсіз жүйесін ұйымдастыру; жинауды, тасымалдауды, сұрыптауды, қалпына келтіруді және жоюды жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілері үшін қажетті инфрақұрылым құруды және оның жұмыс істеуін қамтамасыз ету; конкурс (тендер)өткізу арқылы ҚТҚ жинау және әкету бойынша МВО-ны айқындау; объектілерді салу және орналастыру үшін жер учаскелерін бөлу (оның ішінде КП және қайталама шикізатты қабылдау пункттерін жайластыру үшін), жер учаскелерінің шекараларын ресімдеуді қамтамасыз ету;

	<p>КА және қайталама шикізатты қабылдау пункттерінің орналасқан жерін анықтау, КП және пайдаланылатын контейнерлердің бірыңғай құрылысын немесе реконструкциясын өткізуді ұйымдастыру;</p> <p>бөлек жинауға арналған контейнерлердің қажетті санын орнатуды ұйымдастыру;</p>
	<p>жеке тұлғаларда пайда болатын құрылыс қалдықтары мен КГО үшін орындарды ұйымдастыру;</p> <p>бөлек жиналған қалдықтарды тасымалдауды ұйымдастыру;</p> <p>коммуналдық қалдықтарды көму объектілерінің құрылысын қамтамасыз ету;</p> <p>коммуналдық қалдықтарды басқару кезінде қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету;</p> <p>халықты тіркеу туралы мәліметтерге (тұрғылықты жері бойынша тіркелген азаматтардың санын сәйкестендіру мақсатында) жинауды, тасымалдауды, сұрыптауды, қалпына келтіруді және жоюды жүзеге асыратын ұйымдар үшін қолжетімділікті қамтамасыз ету;</p>
Коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесінің жұмыс істеу мониторингі	ЭК және коммуналдық қалдықтарды басқару ережелеріне сәйкес коммуналдық қалдықтардың айналымын бақылау;
Халықпен жұмыс және коммуналдық қалдықтарды басқару саласын ынталандыру	<p>бөлек жинауды қоса алғанда, ҚТҚ жинаудың, кәдеге жаратудың және өңдеудің ұтымды жүйесі туралы халықты хабардар ету;</p> <p>органикалық коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды және оларды қалпына келтіруді ынталандыру, соның ішінде компосттау арқылы;</p> <p>Биогаз және энергия өндіру мақсатында, атап айтқанда компосттау және кәдеге жарату әдісімен қайта өңдеу жөніндегі шараларды қоса алғанда, биологиялық ыдырайтын қалдықтарды көмуді қысқартуды ынталандыру жөніндегі іс- шараларды ұйымдастыру.</p>

2.2.2. Коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесіндегі басқа субъектілердің талаптары мен міндеттемелері.

Коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесіндегі МВО талаптары мен міндеттемелері:

- 1) ҚР ЭЫДҰ-ға қызметті жүзеге асырудың басталғаны туралы хабарлама беру;
- 2) арнайы жабдықталған көлік құралдарын пайдалану;
- 3) көлік құралдарын спутниктік навигациялық жүйелермен жабдықтау;
- 4) ҚТҚ иелерімен шарттар жасасу (Халықпен орталықтандырылған жүйе жанындағы жария шарттар);

5) ҚТҚ өңдеуді немесе көмуді жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілерімен шарттар жасасу;

6) бөлек жиналған қалдықтар (фракциялар, қалдықтар түрлері) үшін әкетудің жекелеген кезеңділігін айқындау;

7) одан әрі пайдалануға жарамсыз контейнерлерді жөндеуді және ауыстыруды ұйымдастыру және контейнерлер мен контейнерлік алаңдарды жуу мен дезинфекциялауды қамтамасыз ету жөніндегі шаралар;

8) қалдықтарды арнайы техникаға бөлек жинауға арналған контейнерлерді түсіру кезінде төгілген қоқыстарды жинау.

Коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесіндегі халықтың және заңды тұлғалардың талаптары мен міндеттемелері:

1) жария шарттар негізінде қалдықтарды жинаудың орталықтандырылған жүйесін пайдалану;

2) қалдықтарды бөлек жинау үшін жасалған шарттарға сәйкес қалдықтарды түрлері немесе топтары бойынша бөлуді қамтамасыз ету;

3) құрылыс қалдықтарын және КГО-ны ЖАО ұйымдастырған арнайы орындарға дербес әкету;

4) тұрғын үйлерде немесе жеке тұрған ғимараттарда қызметін жүзеге асыратын заңды тұлғалар мен дара кәсіпкерлердің (ЖК) қалдықтарды жинаудың орталықтандырылған жүйесін пайдалану кезінде ЖАО-ның белгілі бір учаскелеріне қызмет көрсететін, яғни конкурсты жеңіп алған МВО-мен шарттар жасасу міндеті;

5) қалдықтарды жинаудың орталықтандырылған жүйесіне жатпайтын, жеке тұрған ғимараттарда қызметін жүзеге асыратын заңды тұлғалар мен ЖК-нің қызметтің басталғаны туралы хабарлама берген және ҚР Эгипр Рұқсаттар мен хабарламалар тізіліміне енгізілген МВО-мен шарт жасасу міндеті;

6) ҚТҚ-ны өз бетінше әкету кезінде заңды тұлғалар мен ЖК-нің ҚТҚ-ны қайта өңдеуді немесе көмуді жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілерімен шарттар жасау міндеті.

Коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесіндегі пәтер иелері мен компания басқарушыларының бірлестіктеріне қойылатын талаптар:

1) аумағында контейнерлік алаңдар орналасқан заңды тұлғалар мен дара кәсіпкерлердің (мүлік меншік иелерінің бірлестіктері, басқарушы компаниялар, қызмет көрсететін ұйымдар және т. б.) контейнерлік алаңдарды, КГО-ны, сондай-ақ оларға іргелес аумақты сақтауға арналған арнайы алаңдарды ұстауы;

2) қыс мезгілінде халық үшін жағдай жасау және мамандандырылған көлік құралдарының жұмысы мақсатында контейнерлерге кіреберістер мен кіреберістерді қардан және мұздан тазартуды ұйымдастыруды қамтамасыз ету. Қалдықтарды көму полигондарына қойылатын талаптар:

1)пластмасса, макулатура, картон және қағаз қалдықтарын, РСО, шыны ыдыстар, шыны тұсқағаздар, ЭЭО, литий және қорғасын-қышқылды батареялар, құрылыс, медициналық, тамақ және сұйық қалдықтар, қабылдау критерийлерін қанағаттандырмайтын қалдықтарды көмуге тыйым салу;

2)ҚТҚ-ны алдын ала сұрыптамай көмуге тыйым салу;

3)полигонға түскенге дейін полигонда көмуге арналған қалдықтардың саны мен қауіпті қасиеттерін азайтуды қамтамасыз ету;

4)қалдықтарды жинақтауға немесе көмуге арналған арнайы белгіленген орындардан тыс жинауға тыйым салу;

5)қабылдау критерийлерін орындау мақсатында Қалдықтарды араластыруға тыйым салу;

6)полигон операторының биологиялық ыдырайтын қалдықтарды көму көлемін қысқарту және қоқыс газын жинау және кәдеге жарату жүйелерін орнату жолымен полигондағы метан шығарындыларын азайту жөнінде шаралар қабылдау қажеттілігі;

1)ҚТҚ полигондарында фильтрат пен қоқыс газын жинауға және бұруға арналған жүйенің, шығарындылар мониторингі жүйесінің (қоқыс газы) болуы;

2)полигонда олардың қоршаған ортаға теріс әсерінің алдын алу үшін депозитке салынған қалдықтарда түзілетін фильтрат пен сарқынды сулардың мониторингі жүйесінің болуы;

3)ҚР ЭК талаптарын орындау қамтамасыз етілмейтін ҚТҚ полигонын пайдалануға тыйым салу.

3. ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУ БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ МАҚСАТТАРЫ, МІНДЕТТЕРІ ЖӘНЕ НЫСАНАЛЫ КӨРСЕТКІШТЕРІ.

3.1. Мақсаты мен міндеттері.

Бағдарламаның мақсаты Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру және Жаңатас қаласының тұрғындары үшін қалдықтарды жинау және шығару бойынша көрсетілетін қызметтердің сапасын арттыру болып табылады.

Бағдарламаның Міндеттері:

1)қала халқын қалдықтарды жинау және әкету жөніндегі қызметтермен толық қамтуды қамтамасыз ету үшін коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту;

2)қалдықтарды бөлек жинау жүйесін жетілдіру;

3)коммуналдық қалдықтарды қайта өңдеу және кәдеге жарату жүйесін дамыту, оның ішінде спецификалық (тамақ, Құрылыс және ірі габаритті қалдықтар, ЭЕҰ және т. б.);

4)коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз көмуді қамтамасыз ету;

5)коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу мәселелері бойынша халықтың мәдениеті мен хабардарлығын арттыру және барлық мүдделі тараптардың өзара іс-қимылын күшейту.

3.2. Нысаналы көрестекіштер

Осы бағдарлама шеңберінде Жаңатас қаласының коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру бойынша нысаналы көрсеткіштер белгіленді (9-кесте). 1-қосымшада бағдарлама көрсеткіштерінің мониторингiне бiрыңғай тәсiлдi қамтамасыз ету мақсатында осы Бағдарламада белгіленген көрсеткіштерді айқындау әдістемесі ұсынылған.

9 Кесте. 2024-2028 жж. Жаңатас қаласындағы қалдықтарды жинау және әкету, қайта өңдеу және көму бойынша халықты қамту жүйесін жетілдіру жөніндегі нысаналы көрсеткіштер

№	Нысаналы көрсеткіштер	Ағымдағы жағдай (2024)	2025	2026	2027	2028
1	Жаңатас қаласының тұрғындарын ҚТҚ жинау және әкетумен қамту	100 %	100%	100%	100%	100%
2	Бөлек жинаумен қамту: - фракциялар бойынша құрғақ және дымқыл - қалдықтардың жекелеген қауіпті түрлеріне (Медициналық және	25%	60% 60%	70% 70%	80% 80%	80% 80%

	құрамында сынабы бар, электрондық және тұрмыстық техника)					
3	ҚТҚ қайта өңдеу және кәдеге жарату үшін (пайда болу көлемінен)	10 %	20%	26%	32%	35%
4	ҚТҚ полигоның жағдайын экологиялық талаптарға сәйкес қамтамасыз ету	50%	70%	90%	100%	100%
5	Халықтың экологиялық өмір сапасына қанағаттану деңгейі	55,3 %	61,5%	73,8%	86,1%	86,1%

4. БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУДЫҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ, ҚОЙЫЛҒАН МАҚСАТТАРҒА ҚОЛ ЖЕТКІЗУ ЖОЛДАРЫ ЖӘНЕ ТИІСТІ ШАРАЛАР.

4.1. Қала халқын қалдықтарды жинау және әкету жөніндегі қызметтермен толық қамтуды қамтамасыз ету үшін коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту жөніндегі шаралар;

Коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту үшін мынадай шараларды орындау қажет:

- Жаңатас қаласының тұрғындарын қалдықтарды жинау және шығару қызметтерімен қамту;

- бәсекелестік негізде ұзақ мерзімді келісімшарттар жасасу және конкурстар өткізу;

- экономикалық негізделген тарифтерді бекіту;

- тарифтің жиналуын арттыру;

- қалдықтарды жинауға арналған контейнерлік алаңдарды санитарлық нормаларға сәйкес келтіру. Жиналатын қалдықтардың көлемі мен ерекшелігіне қарай жаңа контейнерлерді ауыстыру және орнату. Қоқыс таситын көліктер паркін және басқа да қажетті техниканы жаңарту.

Халықты қалдықтарды жинау және шығару жөніндегі қызметтермен қамту

Жаңатас қаласының тұрғындарын қалдықтарды жинау және тасымалдау жөніндегі қызметтермен қамту тек жеке тұлғалардың ғана емес, сонымен қатар заңды тұлғалардың да қызметтерімен толық қамту есебінен қамтамасыз етіледі. осы учаскелерге қызмет көрсету үшін белгілі ЖАО.

Ұзақ мерзімді келісімшарттар жасасу және бәсекелестік негізде конкурстар өткізу

ҚТҚ жинау және әкету жөніндегі қызметтердің сапасын арттыру үшін коммуналдық қалдықтарды басқаруға бәсекелестік негізде ұзақ мерзімді келісімшарттар жасасу қажет.

Нарыққа қатысушыларды айқындау бойынша конкурс (тендер) өткізу кезінде ЖАО ҚР ЭК және коммуналдық қалдықтарды басқару қағидаларына сәйкес ЖАО үшін

талаптарды белгілейтін болады. ҚТҚ жинау және тасымалдаумен қызметі ҚР экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес келетін мамандандырылған кәсіпорындар айналысуы тиіс.

МВО таңдау кезіндегі негізгі талаптардың бірі-ҚР Эгипр тізілімінде ҚТҚ жинау және әкету жөніндегі компанияның болуы, яғни қызметті жүзеге асырудың басталғаны туралы хабарлама беру. Қауіпті емес қалдықтарды жинау, сұрыптау және тасымалдау жөніндегі қызметті жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілері "Рұқсаттар және хабарламалар туралы"ҚР Заңына сәйкес ҚР Эгипр қызметіне кірісу туралы хабарлама беруге міндетті. Хабарламалық тәртіпке сәйкес келмейтін МВО конкурса қатыса алмайды және ҚТҚ жинау және әкету бойынша қызметтер көрсете алмайды, өйткені қауіпті емес қалдықтарды жинау, сұрыптау және тасымалдау жөніндегі қызметті ҚР Эгипр хабарламасынсыз жүзеге асыруға тыйым салынады.

Егер компания қауіпті қалдықтармен жұмыс істесе, онда лицензия болуы керек.

Экономикалық негізделген тарифтерді бекіту

Белгіленген тарифтер қазіргі заманғы шындықтар мен инфляциялық процестерді ескере отырып, қалдықтарды жинауға, тасымалдауға, сұрыптауға және көмуге мамандандырылған ұйымдардың шығындарын жабуы керек.

Экономикалық негізделген тарифтерді уақтылы қайта қарау, индекстеу және бекіту мамандандырылған ұйымдардың қалдықтарды жинау және шығару бойынша сапалы жұмысын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді, бұл қаланың экологиялық жағдайына және халықтың денсаулығына жағымды әсер етеді.

ҚТҚ жинауға, әкетуге, қайта өңдеуге және көмуге және халықтың уақтылы төлеуіне тарифтің жиналуын арттыру

Халықты тіркеу туралы мәліметтерге қол жеткізуге қатысты ЖАО-ның мамандандырылған ұйымдармен өзара іс-қимылын күшейту қажет.

Азаматтарды тұрғылықты, уақытша болатын (тұратын) жері бойынша тіркеу кезінде жаңа тіркеу мекенжайы туралы мәліметтер нақты уақыт режимінде ПМ ақпараттық жүйесінен эталондық деректер банкі болып табылатын және оған қол жеткізу барлық мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдарға (әкімдіктерге) қамтамасыз етілген "жеке тұлғалар" Мемлекеттік Деректер базасына (әкімші – ҚР ӘМ) беріледі ҚР.

Осы интеграция шеңберінде ЖАО ҚТҚ жинау, әкету, қайта өңдеу және көму үшін төлемдерді дұрыс есептеуге мүмкіндік беретін мекенжай бойынша тіркелген азаматтардың саны туралы мәліметтерді иесіздендірілген түрде (дербес деректерді берусіз) МВО-ға беретін болады.

Жиналатын қалдықтардың көлемі мен ерекшелігіне қарай контейнерлік алаңдарды санитариялық нормаларға сәйкес келтіру, жаңа контейнерлерді ауыстыру және орнату

Құрылыс түріне байланысты коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесі келесідей ұйымдастырылады:

Көп қабатты құрылыс аудандарында:

-тұрғын аймақтардағы контейнерлік алаңдарды жабдықтау;

-стандартты контейнерлерді орнату;

-қалдықтарды шығаруға арналған құрал жиналған қалдықтардың тығыздығын арттыру үшін престеу жүйесі бар қоқыс таситын көліктерді пайдаланыңыз.

Жеке құрылыс аудандарында:

-жеке контейнерлерді орнату;

-қалдықтарды шығаруға арналған құрал үлкен көлемді және жоғары қысу қабілеті бар қоқыс таситын көліктерді пайдаланыңыз.

КП санитарлық нормаларына сәйкес келтіру үшін келесі іс шаралар орындалады:

Үй иелерінің, ұйымдардың, мәдени-бұқаралық мекемелердің, демалыс аймақтарының аумағында көлікке арналған кіреберістері бар қалдықтарды жинауға арналған контейнерлерді орналастыру үшін арнайы алаңдар бөлінсін. Алаңды қатты жабынмен орналастыруға және қалдықтарды желмен тарату (тарату) мүмкіндігін болдырмайтын, бірақ кемінде 1,5 м биіктікке дейін үш жағынан қоршауға.

Контейнерлік алаңды тұрғын және қоғамдық ғимараттардан, балалар объектілерінен, спорт алаңдарынан және халықтың демалыс орындарынан кемінде 25 м қашықтықта орналастыруға. Қалыптасқан құрылыс аудандарында, санитариялық алшақтықтарды сақтау мүмкіндігі болмаған кезде, қашықтықтар ЖАО-ның, халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы мемлекеттік органның аумақтық бөлімшелерінің, объектілердің меншік иелерінің және басқа да мүдделі тұлғалардың қатысуымен комиссиялық түрде белгіленеді.

Коммуналдық қалдықтарды шығару кесте бойынша жүзеге асырылатын болады.

Коммуналдық қалдықтарды тасымалдау шығындарын азайту үшін белгіленген санитарлық және табиғатты қорғау талаптарына сәйкес келетін қалдықтарды шығарудың минималды жиілігі қабылданады.

Шығару жиілігін белгілеу кезінде коммуналдық қалдықтардың түзілу көлемін, олардың морфологиялық құрамын, жинау үшін қолданылатын контейнерлердің түрі мен санын (контейнерлер арқылы жинау кезінде) назарға алған жөн.

Қалдықтардың әрбір санаты (фракциясы, түрі) үшін бөлек жинау кезінде әкетудің өзіндік кезеңділігі айқындалады.

Қалдықтарды контейнерлерде 0оС және одан төмен температурада сақтау мерзімі – үш тәуліктен аспайды, оң температурада - бір тәуліктен аспайды.

Жаңа контейнерлерді ауыстыру және орнату жиналатын қалдықтардың көлемі мен ерекшелігіне және оларды сақтау мерзіміне байланысты жүргізіледі. Контейнерлерді жаңарту кезінде заманауи еуроконтейнерлерді сатып алу жоспарлануда.

Пластмасса, қағаз және картон қалдықтары көліктің барлық түрлерімен тасымалданады. Шыны ыдыстың қалдықтары бүлінуді болдырмауға бағытталған шараларды қабылдай отырып, көліктің кез келген түрімен тасымалданады. Шыны

ыдыстың қалдықтарын тасымалдау, тиеу және түсіру кезінде олардың сақталуын, механикалық әсерлерден қорғалуын қамтамасыз ететін шаралар қабылдау қажет.

Осы бағдарлама шеңберінде ЖАО контейнерлер паркін жаңарту, толықтыру (30), контейнерлік алаңдарды жөндеу және оларды санитарлық нормалар мен заңнама талаптарына сәйкес келтіру жоспарлануда (барлығы 10 дана).

Сондай-ақ, МВО пайдаланатын қоқыс таситын көліктер паркін толықтыру/жаңарту қажет. Жаңатас қаласының тұрғындарына қызмет көрсететін МВО деректері бойынша 2023 жылдың соңында қоқыс таситын көліктермен қамтамасыз ету 3 бірлікті құрайды, ал Жаңатас қаласында қалдықтарды әкетуге арналған арнайы көлікпен нормативтік қамтамасыз ету 15 бірліктен асады.

Қоқыс таситын көліктер паркін жаңарту МВО қаражаты және жеке инвестициялар есебінен жүзеге асырылатын болады.

4.2. Қалдықтарды бөлек жинау жүйесін жетілдіру жөніндегі шаралар

-Бөлек жинау жүйесін жетілдіру үшін мынадай шараларды орындау қажет:

-барлық КП-да ҚТҚ құрғақ фракциясын бөлек жинауға арналған контейнерлерді орнатуды қамтамасыз ету және қайталама шикізатты бөлек шығаруды қамтамасыз ету;

-коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктерін жинау және қалпына келтіру жүйесін ұйымдастыру;

-арнайы орындарды ұйымдастыру және КГО мен халықта пайда болатын құрылыс қалдықтарын тасымалдау үшін мамандандырылған компанияны анықтау.

Барлық КА ҚТҚ құрғақ фракциясын бөлек жинауға арналған контейнерлерді орнатуды қамтамасыз ету және қайталама шикізатты бөлек шығаруды қамтамасыз ету.

Қалдықтарды бөлек жинауға қойылатын талаптарға сәйкес (ҚР ЭТРМ М. А. 2021 жылғы 2 желтоқсандағы № 482 бұйрығы, 8-тармақ) ЖАО мыналарды қамтамасыз етеді:

- халық санына, қалдықтардың жинақталу нормаларына, оларды сақтау мерзімдеріне және басқа да қажетті факторларға сүйене отырып айқындалатын контейнерлік алаңдарда бөлек жинауға арналған контейнерлердің қажетті санын (кемінде 2) орнату.

КА-да, кем дегенде, қалдықтар құрғақ және дымқыл фракцияларға бөлінуі керек. Құрғақ фракция қағаздан, картоннан, металдан, пластиктен және шыныдан тұрады. Ылғал фракция тамақ қалдықтарынан, органикалық заттардан, аралас қалдықтардан және үй шаруашылығының қалдықтарына ұқсас табиғаты мен құрамы бойынша қалдықтардан және т. б. тұрады.

Талдау кезінде барлық КА-да құрғақ фракцияға арналған контейнерлер орнатылмағаны анықталды.

Пластмассаны, қағазды және әйнекті бөлек жинауды енгізу үшін барлық КА-да құрғақ фракцияға арналған контейнерлер орнатылады.

Қалдықтарды бөлек жинауға арналған әрбір контейнер, оның ішінде қазақ және орыс тілдерінде таңбаланатын болады:

- қалдықтардың жиналатын түрі (фракциясы) туралы ақпараттық жапсырма/жазба;
- контейнер иесі туралы деректер (атауы, телефоны);
- контейнерге қызмет көрсететін ұйымдар.

Түсті контейнерлерге таңбалау қолданылған жағдайда, ол қарама-қарсы түспен орындалады.

Контейнерлер саны білім беру және жинау көлеміне, түгендеу нәтижелері мен тұратын адамдар санына сәйкес әр алаң үшін жеке есептелетін болады.

Бөлек жинау жүйесін дамыту кезінде бөлек жиналған қалдықтардың қалдықтарды басқарудың барлық келесі кезеңдерінде араласпауын қамтамасыз ету қажет. Сондай-ақ, қалдықтардың әр санаты (фракциясы, түрі) үшін олардың шығарылу жиілігін анықтау қажет.

Қайталама шикізатты бөлек әкету жөніндегі талаптар МВО-мен жасалатын шарттарға енгізілетін болады.

Коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктерін жинау және қалпына келтіру жүйесін ұйымдастыру

Коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктерін жинау және қалпына келтіру жүйесін ұйымдастыру қалдықтардың қауіпті түрлерін: РСО, ЭЭО, химиялық қоректендіру көздері, халық аккумуляторларын бөлек жинауды, тасымалдауды және қайта өңдеуді қамтамасыз ету үшін мердігер ұйымды таңдауға арналған конкурс ұйымдастыруға негізделетін болады.

Бүгінгі таңда Жаңатас қаласында РСО-ны ішінара жинаудан басқа, халық арасында коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктерінің (ЭЭО, химиялық қоректендіру көздері, аккумуляторлар) қалдықтарын жинау жүйесі жолға қойылмаған.

ҚТҚ жалпы ағынындағы қалдықтардың бұл түрлері полигонға түседі, топырақты, суды және ауаны токсиндермен, ауыр металдармен, тұрақты органикалық ластағыштармен ластайды, осылайша адамдардың денсаулығы мен қоршаған ортаға айтарлықтай зиян келтіреді ҚР ЭК 365-бабының 6-тармағына сәйкес коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктері бөлек жиналып, мамандандырылған кәсіпорындарға қалпына келтіруге берілуі тиіс.

Экологиялық заңнаманың талаптарын орындау үшін ЖАО коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктерін бөлек жинау, тасымалдау және қалпына келтіру қызметтерін көрсету үшін мердігер ұйымды айқындау үшін конкурс (тендер) өткізу арқылы экологиялық заңнаманың және ұлттық стандарттардың талаптарына сәйкес тұрғындардан коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктерін жинау жүйесін ұйымдастыруы қажет.

Құрамында сынап бар қалдықтар

ҚР СТ 1513 ресурс үнемдеу талаптарына сәйкес тұрғындардан МСО жинау жүйесін ұйымдастыру үшін. Технологиялық циклдің барлық кезеңдерінде қалдықтарды өңдеу.

МСО-ны қайта өңдеудің жіктелуі мен әдістері. ЖАО негізгі ережелерін жүзеге асырады :

-халықта пайда болған МСО жинау үшін орнатылатын арнайы әмбебап контейнерлерді орнату мен оларға қызмет көрсетуді бақылау;

-кондоминиум объектісін басқару органдарының қызметін бақылау және ұйымдастыру, олар арнайы әмбебап контейнерлерді сақтау жөніндегі шараларды қамтамасыз етуге, контейнерге қызмет көрсететін мамандандырылған кәсіпорынмен өзара іс-қимылды жүзеге асыруға, оларға еркін қол жеткізуді қамтамасыз етуге, тұрғындармен түсіндіру жұмыстарын жүргізуге, контейнерге бөгде заттарды сақтауға, контейнерге бөгде жарнамаларды, хабарландыруларды және т. б. жапсыруға жол бермеуге міндетті.;

-халық үшін демеркуризация жөніндегі шаралар кешенін іске асыруға және РСО үшін контейнерлерді жөндеуге (ауыстыруға) мамандандырылған кәсіпорындардың жұмыстарын (қызметтерін) сатып алу үшін қаражат бөлу жолымен халық арасында пайдалануда болған құрамында сынап бар энергия үнемдейтін шамдарды қайта өңдеуді ұйымдастыру.

Мамандандырылған кәсіпорындардың халық үшін демеркуризациялау жөніндегі шаралар кешенін іске асыруға және ЖАО РСО үшін контейнерлерді жөндеуге (ауыстыруға) арналған жұмыстарды (көрсетілетін қызметтерді) сатып алу ҚР ЭК, " Мемлекеттік сатып алу туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 4-тарауына және коммуналдық қалдықтарды басқару қағидаларына сәйкес конкурс (тендер) арқылы жүргізілетін болады.

Электрондық және электр жабдықтары

ҚР СТ 3753-2021 "ресурс үнемдеу. Құрамында сынап бар құрылғылар мен аспаптарды қоспағанда, өмірлік циклдің барлық кезеңдерінде электротехникалық және электрондық жабдықтардың қалдықтарымен жұмыс істеу. ЖАО" қауіпсіздік талаптары " халықтың тығыздығын ескере отырып, оның ішінде контейнерлік алаңдар мен стационарлық ЭЭО қабылдау пункттерін қоса алғанда, ЭЭО жинау, жинақтау және қайта өңдеу объектілерін орналастыруға жер учаскелерін бөлу арқылы қалдықтардың иелеріне ЭЭО өндірушілеріне немесе ЭЭО басқару саласындағы кәсіпкерлік субъектілеріне ЭЭО беруге мүмкіндік беретін инфрақұрылымды құруға ықпал етуі тиіс

ЖАО ээо жөндеу, қалпына келтіру жүйесін ұйымдастыруды, сондай-ақ қалдықтардың иелерінен ЭЭО-ны бөлек жинау мен қайта өңдеуді, оның ішінде ЭЭО-ны жылжымалы қабылдау пункттерін құру арқылы қамтамасыз етуі тиіс.

ЖАО ақпараттық кампанияларды, конкурстарды, дәрістерді өткізуді қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей, ээо-ның халықтан бөлек алымының үлесін ұлғайтуға бағытталған шаралар қабылдауы тиіс.

Тұрғындардан коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктерін жинау жүйесін ұйымдастыру үшін мынадай шараларды қабылдау қажет:

батареялар, құрамында сынап бар шамдар, электрондық және электр жабдықтары сияқты қауіпті тұрмыстық қалдықтарды стационарлық немесе жылжымалы жинау пункттерін/пункттерін құру;

қалдықтарды қабылдаудың ұйымдастырылған пункттері туралы халықты хабардар етуді және олармен қауіпсіз жұмыс істеуді насихаттауды қамтамасыз ету;

қалдықтарды жинауға және кәдеге жаратуға арналған шығыстардың бір бөлігін жабу мақсатында өндірушінің кеңейтілген жауапкершілік операторының функцияларын жүзеге асыратын "Жасыл Даму" АҚ-мен ынтымақтастықты нығайту.

Коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктері үшін батареялар, құрамында сынап бар шамдар, электрондық және электр жабдықтары сияқты қауіпті тұрмыстық қалдықтарды қабылдайтын стационарлық пункттер көзделетін болады. Қабылдау пункттері көрсетілген тауарларды өткізуді жүзеге асыратын дүкендерде (дүкендер бөлімдерінде, сауда нүктелерінде) құрылуы мүмкін. Батареялар мен сынап шамдарын қабылдауды пәтер иелері бірлестіктерінің аумағында ұйымдастыруға болады.

Стационарлық лампаларды қабылдау пункттерінің орналасқан жері мен санын анықтау кезінде олардың халыққа қолжетімділігі мен ыңғайлылығы ескерілуі тиіс. Құрамында сынабы бар шамдарды стационарлық жинау пункттері бөгде адамдар үшін қолжетімсіз жеке кіреберіспен жабдығалады, шамдарды жинауға арналған арнайы контейнерлердің қажетті санымен қамтамасыз етіледі және қажетті тиісті қорытындылар мен рұқсаттар болады.

Коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктерін бөлек жинауды енгізу және қайталама шикізат пункттерін құру бөлек жинау бойынша нысаналы көрсеткішке қол жеткізуге мүмкіндік береді.

Заңды тұлғалардан коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктерін бөлек жинау және қалпына келтіру

Қызметтің түріне қарамастан заңды тұлғаларда пайда болатын қауіпті коммуналдық қалдықтарды қалдырушылар да бөлек жиналып, ҚР ЭК 365- бабының 6-тармағына сәйкес Мамандандырылған ұйымдарға (кәсіпорындарға) қалпына келтіруге берілуі тиіс

Шағын және орта бизнес субъектілерімен қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктерін жинау және қалпына келтіру бойынша Адал және заңнама талаптарына сәйкес мамандандырылған кәсіпорындарды анықтау үшін ақпараттық жұмыс жүргізу қажет.

Сондай-ақ статистиканы қадағалау мақсатында жиналған және қалпына келтірілген қалдықтарды есепке алу бойынша мамандандырылған кәсіпорындардың әлеуетін нығайту қажет.

Арнайы орындарды ұйымдастыру және КГО мен халықта пайда болатын құрылыс қалдықтарын тасымалдау үшін мамандандырылған компанияны анықтау

Қалдықтарды бөлек жинауға қойылатын талаптың 19-тармағына сәйкес ЭГТРМ м. а . 2021 жылғы 2 желтоқсандағы № 482 бұйрығы ЖАО жеке тұлғаларда (тұрғындарда) түзілетін Құрылыс және ірі габаритті қалдықтар үшін жабыны мен қоршауы бар ауданы кемінде 12 м2 болатын орынды ұйымдастырады.

Жылжымайтын объектілерді салуды немесе жөндеуді жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалар қалдықтарды бөлек жинауға қойылатын талаптың 17-тармағына сәйкес ЭГТРМ м.а. 2021 жылғы 2 желтоқсандағы № 482 бұйрығы Құрылыс және ірі габаритті қалдықтарды жергілікті атқарушы органдар ұйымдастырған арнайы орындарға дербес әкетуді жүргізеді.

Абаттандыру ережелеріне сәйкес ірі көлемді қоқыстарды (қалдықтарды) шығаруды кәсіпорындардың өздері, мекемелер мен жеке тұлғалар немесе қоқыс шығаратын кәсіпорындар шарт негізінде жүргізетіні анықталды.

КГО әкету үшін төлем ҚТҚ жинау, тасымалдау, сұрыптау және көму тарифіне енгізілмегендіктен, КГО мен құрылыс қалдықтарын жинау және әкету жөніндегі компанияны жеке анықтау қажет.

КГО және құрылыс қалдықтарын халықтан тасымалдау жөніндегі ұйымды айқындау үшін ЖАО "мемлекеттік сатып алу туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жергілікті бюджет есебінен КГО және құрылыс қалдықтарын жинауға және әкетуге конкурс (тендер) ұйымдастыру қажет.

Қала әкімдіктеріне ірі көлемді және құрылыс қалдықтарын шығаратын ұйым белгіленеді. Өзара іс-қимыл шарттары үлгілік шартқа техникалық ерекшелік белгіленетін болады. Экспорттаушы компания хабарлама тәртібіне сәйкес келуі және ҚР Эгипр тізіліміне кіруі қажет.

Арнайы ұйымдастырылған орындарда құрылыс қалдықтарын жинауды мынадай тәсілдердің бірімен жүзеге асыруға болады: ауыстырылатын бункерлерге жинау және кейіннен мультилифт жүйесі бар автомобильдермен әкету; қаптарға жинау, оларды кейіннен борттық немесе самосвалдық автомобильге тиеу; қалдықтарды үйіп жинау, кейіннен борттық немесе самосвалдық автомобильге қайта тиеу

4.3. Коммуналдық қалдықтарды, оның ішінде ерекше (тамақ, Құрылыс және ірі габаритті қалдықтарды, ЭЕҰ және т. б.) қайта өңдеу және кәдеге жарату жүйесін дамыту жөніндегі шаралар

Қалдықтарды қайта өңдеу және кәдеге жарату жүйесін дамыту үшін мынадай іс-шараларды орындау қажет:

жеке Санаттар: қайталама шикізат (пластик, қағаз және шыны); құрылыс қалдықтары; ірі габаритті қалдықтар; коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктері бойынша қалдықтардың пайда болу көлемінен халықтың және заңды тұлғалардың қайталама шикізатты жинау үлесін ұлғайту;

Жамбыл облысының аумағында қызметін жүзеге асыратын қалдықтарды қалпына келтіру жөніндегі мамандандырылған кәсіпорындармен өзара іс- қимылды күшейту.

Қалдықтарды бөлек жинау жүйесі бойынша қайталама шикізатты жинау үлесін ұлғайту жөніндегі іс-шаралар 4.2-тармақта көрсетілген.

Қалдықтарды қайта өңдеу үлесін ұлғайту үшін қоқыс сұрыптау кешеніне жобалық құжаттаманы келісу, сұрыптау желісін салу және пайдалануға беру үшін жер учаскесін бөлу жөніндегі іс-қимылдар жеделдетілетін болады.

Қалдықтарды қайта өңдеу үлесін ұлғайту үшін бөлек жиналған фракцияларды немесе МСК сұрыпталған қайталама шикізатты өңірдегі қолданыстағы мамандандырылған кәсіпорындарда қайта өңдеу, болмаған жағдайда басқа өңірлерге немесе елдерге жіберу қажет.

Кейіннен алынған шикізатты дайын өнімге дейін өңдеуді ұйымдастыру және қарастыру ұсынылады. Қазіргі уақытта қайта өңдеуге арналған қондырғыларды ТМД елдерінің жеткізушілері кең ассортиментте және қолайлы бағамен ұсынады.

Қайталама шикізат (Қағаз, картон, пластик, шыны және т. б.) дайын өнімді одан әрі өңдеу және өндіру үшін мамандандырылған кәсіпорындарға берілетін болады.

Қағаз және картон қалдықтарын қалпына келтіру жаңа бұйымдарды (қағаз және картон, эковат, құрылыс материалдары) өндіру үшін физикалық, химиялық және басқа да тәсілдермен жүзеге асырылады.

Пластмасса қалдықтарын қалпына келтіруді технологиялық процестердің экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз ететін технологиялар мен жабдықтарды қолдана отырып, мамандандырылған ұйымдар жүзеге асырады;

Шыны ыдыстың қалдықтарын қалпына келтіру қоршаған орта үшін қауіпсіздік талаптарын сақтау шартымен жүзеге асырылады:

қайта пайдалануға арналған шыны ыдыстың қалдықтарын дайындау (сұрыптау, жуу , өңдеу) ;

жаңа өнім өндірумен механикалық және термиялық әдістермен (шыны жүн, шыны ыдыс, шыны талшық, плитка және басқалар);

Коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктері қауіпті қалдықтар үшін мамандандырылған кәсіпорындарға кәдеге жарату үшін жіберілетін болады.

Тамақ қалдықтары

Жеке жиналған биологиялық ыдырайтын ҚТҚ фракциялары, негізінен тамақ және органикалық қалдықтар аэробты немесе анаэробты әдіспен өңделуі керек. Сондай-ақ, бұл қалдықтарды кәріз-тазарту станцияларының шламымен бірге қайта өңдеу мүмкіндігі қарастырылады. Бүгінгі таңда органикалық қалдықтарды кәдеге жарату мен қайта өңдеудің әртүрлі технологиялары бар, олардың ішінде: биогаз алу, компосттау және басқалар.

ҚТҚ ыдырауының табиғи әдісіне компосттау жатады. Компосттау-бұл табиғи биологиялық ыдырауға негізделген қалдықтарды қайта өңдеу технологиясы.

Органикалық қалдықтарды компосттау тікелей үй шаруашылығында да, орталықтан да болуы мүмкін. Тікелей үй шаруашылықтарында компосттау тек компост шұңқырларында немесе арнайы компост машиналарын қолдану арқылы жүзеге асырылады. Орталықтандырылған компосттау кезінде тұтынушылар органикалық заттарды бөлек жинауды қамтамасыз етеді, содан кейін олар арнайы жабдықталған алаңдарға немесе компост төселетін сүрлем мұнараларына шығарылады. Кейіннен мұндай компост ауыл шаруашылығының қажеттіліктері үшін қолданылады. Биологиялық ыдырайтын қалдықтардың көп мөлшері пайда болатын және қосалқы шаруашылық бар ұйымдар мен мекемелерде (мысалы, мектептерде) компосттау жеке-жеке жүргізілуі мүмкін.

Ірі және құрылыс қалдықтары

Жинау пункттеріндегі ірі габаритті қалдықтардан қауіпті фракцияларды алып тастау, содан кейін Мамандандырылған ұйымдарға қайта өңдеуге және/немесе кәдеге жаратуға жіберу қажет.

Аралас құрылыс қалдықтарын жинау орнында қайта өңделген шикізат пен қауіпті компоненттерді алу арқылы сұрыптау керек. Бөлек сұрыптау керек: ағаш; қағаз және картон; металл (бөлек қара және түсті металдар); минералды қалдықтар (тас, құрылыс тасы және кірпіш, сылақ, бетон, гипс, қаңылтыр шыны және т.б.); темірбетон және бетон бөлшектері.

Ірі құрылыс қалдықтарын өңдеу үшін ұсақтау және сұрыптау кешендері қолданылады.

Қауіпті құрылыс қалдықтарына мыналар жатады:

1) құрамында асбест – шифер немесе этернит, асбест-цемент плиталары, асбест-цемент құбырлары, оқшаулағыш материалдар және т. б. бар қалдықтар.;

2) бояулар, лактар, желімдер, шайырлар қалдықтары, оның ішінде құрамында бос ыдыс және аталған қалдықтарға малынған материалдар және т. б.;

3) құрамында мұнай өнімдері бар қалдықтар-құрамында асфальт шайырлары және т. б. бар сіндірілген оқшаулағыш материалдар.;

4) ластанған топырақ.

Қауіпті құрылыс қалдықтары бөлек жиналады және әрі қарай қайта өңдеу және/немесе кәдеге жарату үшін мамандандырылған компанияларға беріледі.

Одан әрі өңдеуге жатпайтын сұрыпталғаннан кейін коммуналдық қалдықтарды көму ҚТҚ полигонында жүзеге асырылады.

4.4. Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз көмуді қамтамасыз ету жөніндегі шаралар

Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз көмуді қамтамасыз ету үшін келесі шараларды орындау қажет:

рұқсат етілмеген полигондарды анықтау және жою.

Сұрыпталғаннан кейін одан әрі өңдеуге жатпайтын коммуналдық қалдықтарды (ҚТҚ) көму.

Полигонды залалсыздандырудың қолданыстағы жалпы қабылданған әдістемесі мынадай кезеңдерді қамтиды: полигонның қауіптілік дәрежесін анықтау; баламалы нұсқаларды бағалау; залалсыздандыру және рекультивациялау технологиясын әзірлеу.

Рұқсат етілмеген полигондарды рекультивациялау бойынша техникалық шешімдер рекультивациядан кейін аумақтың функционалдық мақсатына және пайдаланылуына байланысты қабылданады.

Жаңатас қаласының тұрғындарын 2025 жылға қарай қалдықтарды жинау және тасымалдау қызметтерімен 100% қамту және қалдықтармен қауіпсіз жұмыс істеу бойынша шағын және орта бизнес субъектілерімен профилактикалық жұмыс жаңа қоқыс үйінділерінің пайда болуын болдырмау жөніндегі шараның негізі болып табылады.

4.5. Коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу мәселелері бойынша халықтың хабардарлығын арттыру және барлық мүдделі тараптардың өзара іс-қимылын күшейту жөніндегі шаралар.

Бағдарламаның тиімді жұмыс істеуі үшін халықтың хабардарлығы мен қолдауы маңызды. Жұртшылықтың хабардарлығын арттыру-бұл тұрақты негізде жүргізілуі керек ұзақ мерзімді процесс.

ЖАО халықтың хабардарлығын арттыруда, ақпарат таратуда және қалдықтардың алдын алу жөніндегі бастамаларды қолдауда, сондай-ақ тиісті жағдайлар жасауда (мысалы, ірі габаритті қалдықтар, ЭЕҰ, құрылыс қалдықтары үшін арнайы орындар құру) шешуші рөл атқарады.

Жергілікті газеттер мен журналдарда қалдықтарды басқару мәселесі және қалдықтарды дұрыс басқару талаптары туралы халықты оқытуға бағытталған мақалалар жариялау ұсынылады.

ҚТҚ жинау және әкету жөніндегі мамандандырылған ұйымдардың қызметкерлері үй қалдықтарын сұрыптау тәртібін түсіндіретін және пластикке, шыныға, картонға және қағаз қалдықтарына арналған контейнерлерге бөлек қоймалауды кезең-кезеңімен экологиялық акциялар өткізу ұсынылады. Мұндай акциялар әдетте бөлек жинауға арналған контейнерлер орнатылған аулаларда да, олар әлі жоқ жерлерде де өткізіледі. Бұл ретте тұрғындарға полигондағы аралас күйдегі ҚТҚ-ның қоршаған ортаға тигізетін кері әсері және қалдықтарды бөлек жинауды енгізу қажеттілігі туралы егжей-тегжейлі түсіндірмелер жүргізіледі. Сондай-ақ, халық арасында қалдықтарды сұрыптаудың енгізілген жүйесі туралы түсіндірмелері бар түрлі- түсті парақшалардың таралуы жақсы нәтиже береді.

Мүдделі жұртшылықтың негізгі топтарына басымдық беріледі:

*халық (жұмыс істейтін және жұмыс істемейтін (үй шаруасындағы әйелдер, зейнеткерлер, балалар);

*мұғалімдер, еріктілер, белсенді топтар және мемлекеттік емес ұйымдар.

Жұртшылықты ақпараттандыру жөніндегі іс шаралар қалдықтармен жұмыс істеу бойынша халықпен ақпараттық жұмыс жоспарында көзделетін болады және мыналарды қамтитын болады:

*жергілікті газеттердегі басылымдар;

*мектептерде, жалпы жұртшылық арасында тарату үшін материалдық ресурстарды қайталама пайдалану туралы ақпараттық материалдар;

*үйдегі тамақ қалдықтарын компосттау туралы брошюралар;

*оқушылар мен студенттер үшін полигондарға таныстыру сапарларын ұйымдастыру;

Қалдықтарды қайта өңдеу ЖАО-ның ҚТҚ-ны бөлек жинау және қайта өңдеу жөніндегі бизнес бастамаларына жәрдемдесуі бар жерде дамиды. Қалдықтарды басқару саласындағы ұсыныстарды талқылау, қайталама шикізат пен контейнерлерді қабылдау пункттерін орнату және т. б. үшін ЖАО мен бизнестің, сондай-ақ басқа да мүдделі тараптардың өзара іс-қимылы бойынша түрлі кездесулер, дөңгелек үстелдер өткізілетін болады.

5. БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ ЖӨНІНДЕГІ ІС-ШАРАЛАР ЖОСПАРЫ

Мақсаттарға қол жеткізу және міндеттерді орындау үшін бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары әзірленді, ол 2-қосымшада келтірілген.

Іс-шаралар жоспары міндеттер мен көрсеткіштер бойынша топтастырылған, мерзімдері мен жауапты орындаушылар көрсетілген. Іс-шаралар жоспары күтілетін нәтижелерге қол жеткізу мақсатында Бағдарламаның барлық жауапты орындаушыларының жұмыстарына кешенді көзқарас пен үйлестіруді қамтамасыз етеді.

Іс-шаралар жоспарын түзету мониторинг нәтижелері бойынша негізделген ұсыныстар болған кезде қажеттілігіне қарай жүзеге асырылады. Мониторинг нәтижелері бойынша осы бағдарламаның қойылған мақсаттарына, міндеттері мен нысаналы көрсеткіштеріне қол жеткізу мүмкін болмаған жағдайда өзге де іс-шаралар айқындалады және анықталған проблемалық мәселелер бойынша шаралар қабылданады.

Мониторинг нәтижелері бойынша ТКШ бөлімі мыналарға бағытталған шешімдер шығарады:

1)бағдарламалардың белгіленген мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізу мақсатында жоспарланған іс-шараларды іске асырудың (өзге де іс-шараларды айқындаудың) тиімділігін арттыру;

2)анықталған проблемалық мәселелер бойынша шаралар қабылдау.

ТКШ бөлімі Бағдарламаның тапсырыс берушісі ретінде келесі функцияларды жүзеге асырады:

1)бағдарламаның барлық орындаушыларының іс-қимылын үйлестіре отырып, Ақтөбе қаласының аумағында коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы

міндеттерді шешуге бірыңғай орталықтандырылған кешенді тәсілді қалыптастырады және қамтамасыз етеді;

2) бағдарламаны бюджет қаражаты есебінен іске асыруға арналған қаржылық шығындар бойынша Ақтөбе облысының әкімдігімен өзара іс-қимыл жасайды;

3) коммуналдық қалдықтарды жинау және әкету жөніндегі субъектілермен, мемлекеттік мекемелермен, әлеуметтік объектілермен, заңды тұлғалармен, дара кәсіпкерлермен, жеке тұлғалармен Бағдарлама іс-шараларын іске асыру мәселелері бойынша өзара іс-қимылды жүзеге асырады;

4) Бағдарлама іс-шараларының іске асырылуына мониторингті жүзеге асырады, Қоғамдық кеңестің отырыстарында талқылау үшін мониторинг нәтижелерін шығарады;

5) бағдарламаға тиісті өзгерістер енгізу қажеттілігін негіздей отырып, іс-шараларды, нысаналы көрсеткіштерді, Бағдарлама іс-шараларын іске асыруға арналған шығындарды түзетуді, оның ішінде келіп түскен ұсыныстар негізінде жүзеге асырады;

6) Бағдарлама іс-шараларының іске асырылу барысын тексеруге қатысады;

7) Бағдарламаны, сондай-ақ Бағдарлама іс-шараларының іске асырылу барысы туралы ақпаратты Ақтөбе қаласы әкімдігінің ресми сайтында орналастырады.

Бағдарламаның орындаушылары: облыс, қала және аудандар Әкімдігі; Мәслихат; коммуналдық қалдықтарды жинау, әкету, қалпына келтіру және көму жөніндегі субъектілер: мемлекеттік мекемелер, әлеуметтік объектілер, заңды тұлғалар, дара кәсіпкерлер, ҮЕҰ және т.б. мүдделі тараптар болып табылады.

6. БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ МОНИТОРИНГІ.

Коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаның іске асырылуын бақылауды ТКШ бөлімінің басшылығы жүзеге асырады.

Бағдарламаның мониторингі Бағдарламаны іске асыру туралы есепті қалыптастыру жолымен жүзеге асырылады. Есепте іске асырылған іс-шаралардың сипаттамасы, қол жеткізілген нәтижелер, оларды іске асыруға бағытталған қаржы қаражатының нақты көлемі, сондай-ақ іс-шаралардың орындалмау себептері және есепті кезеңге жоспарланған нәтижелердің болмауы баяндалады.

Бағдарламаның мониторингі өткен жылдың қорытындысы бойынша жылына бір рет жүзеге асырылатын болады.

Бағдарлама мен оны іске асыру жөніндегі есептер жалпыға қолжетімді Интернет-ресурста орналастыру арқылы жұртшылыққа қолжетімді болады.

7. ҚАЖЕТТІ РЕСУРСТАР.

Бағдарлама мен іс-шараларды қаржыландыру:

- *мемлекеттік және жергілікті бюджет,
- *жеке инвестициялар,
- *ӨКМ құралдары,
- *халықаралық қаржы ұйымдарының қаражаты,

*Екінші деңгейдегі банктердің кредиттері және Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған басқа да көздер.

Ұсынылған бағдарламаны іске асыруға және белгіленген табиғат қорғау іс-шараларын орындауға арналған қаржылық шығындарды бюджет қаражаты есебінен ҚР ЭК 29-бабына сәйкес жүзеге асыру жоспарлануда. Бұл тетік осы іс-шаралар жоспарын әзірлеу және бекіту жылының алдындағы үш жыл ішінде жергілікті бюджетке түскен қоршаған ортаға теріс әсер еткені үшін төлем сомасынан кем емес көлемде қаражатты пайдалануға мүмкіндік береді.

Бағдарламаны іске асыру бойынша ұсынылатын іс-шараларды ҚР ЭК 4-қосымшасында көзделген қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралардың үлгілік тізбесін негізге ала отырып, облыс әкімдігі үш жылдық перспективаға әзірлейтін Жамбыл облысының қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарына енгізу жоспарлануда:

-қалдықтардың кез келген түрін, оның ішінде иесіз қалдықтарды жинау, тасымалдау, залалсыздандыру, пайдалану және қайта өңдеу жөніндегі технологияларды енгізу;

-зауыттарды, цехтар мен өндірістерді салу, реконструкциялау, қондырғыларды сатып алу және пайдалану:

-қалдықтардың кез келген түрін сақтауға арналған полигондар;

-қалдықтарды жинау, тасымалдау, қайта өңдеу, сұрыптау, кәдеге жарату және көму бойынша;

-қайталама материалдық ресурстарды жинау және қайта өңдеу бойынша;

-қалдықтардан пайдалы компоненттерді алуға байланысты шикізатты немесе дайын өнімді (байыту қалдықтарын, аршылған және сыйатын жыныстарды, күл қождарын, металлургиялық қождарды, техногендік минералды түзілімдерді қайта өңдеу)алу бойынша;

-қалдықтардың түзілу және орналастыру көлемін барынша азайтуға бағытталған жабдықтар мен технологиялық процестерді реконструкциялау, жаңғырту.

8. КҮТІЛЕТІН ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӘСЕР.

Бағдарламаны іске асыру Жаңатас қаласының экологиялық жағдайын жақсартады және қаланың нысаналы көрсеткіштерін және коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы ЖАО қызметін арттырады.

Бағдарламаны іске асыру барысында мынадай түйінді нәтижелерге қол жеткізілетін болады:

*коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін ҚР заңнамасының талаптарына сәйкестендіру;

*Коммуналдық қалдықтарды жинау және шығарумен 100% қамту;

*білім беру көзінен бөлек алым енгізу;

*қоқыс сұрыптау жабдықтарын салу;

*органикалық, ірі габаритті және құрылыс қалдықтарын қайта өңдеуді дамыту;

*Жаңатас қаласы тұрғындарының коммуналдық қалдықтармен дұрыс жұмыс істеу туралы хабардарлық деңгейін арттыру және мәдениетін арттыру.

Осылайша, осы бағдарлама шеңберінде іс-шаралар кешенін іске асыру Жаңатас қаласында коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу саласында көрсетілетін қызметтердің сапасын арттырады, ҚТҚ жинау, сұрыптау және қайта өңдеу санын ұлғайтады және қалдықтардың қоршаған ортаға теріс әсерін барынша азайтуға мүмкіндік береді, тиісінше қаланың нысаналы көрсеткіштерін арттырады. Жалпы, бағдарлама Жаңатас қаласы азаматтарының өмір сүру сапасы мен жағдайларын айтарлықтай жақсартуға ықпал ететін болады.

1 Қосымша

Методика определения показателей Программы по управлению коммунальными отходами города Жаңатас на 2024-2028 гг.

№	Нысаналы Көрсеткіштің атауы	Нысаналы көрсеткіштерді қалыптастыру кезеңділігі мен мерзімдері	Негіздеме	Есептеу әдістемесінің сипаттама-сы
1	Халықты ҚТҚ жинау және әкетумен қамту	Бағдарлама бекітілген сәттен бастап бір жыл өткен соң.	Көрсеткіш ҚР-ның "жасыл" экономикаға көшуі жөніндегі Тұжырымдамаға сәйкес келеді және ҚТҚ жинау және әкету жөніндегі қызметтерге қолжетімділігі бар халықтың үлесін айқындау үшін қажет.	Көрсеткіш қалаға қызмет көрсететін барлық қоқыс шығаратын ұйымдар шарт жасасқан тұрғындардың санын қала халқының жалпы санына бөлу арқылы қалыптасады, нәтижені пайызбен көрсетеді. Жария шарттарға көшу кезінде көрсеткішті абоненттер санын (

				<p>адамдар саны) берілген шоттарға сәйкес қала халқының жалпы санына бөлу арқылы алуға болады.</p>
2	<p>Бөлек алыммен қамту (Халық немесе қала): -фракциялар бойынша -қалдықтардың жекелеген қауіпті түрлеріне (Медициналық және құрамында сынабы бар, ЭЕҰ)</p>	<p>Бағдарлама бекітілген сәттен бастап бір жыл өткен соң</p>	<p>Көрсеткіш "Жасыл Қазақстан" ұлттық жобасына сәйкес келеді.</p>	<p>Көрсеткіш жеке жиналған ҚТҚ құрғақ фракциясының (пластик, картон және қағаз қалдықтары, шыны, металл банкалар) санын тоннамен ҚТҚ (коммуналдық қалдықтар) түзілуінің жалпы санына тоннамен бөлу арқылы қалыптастырылады, нәтижені пайызбен көрсетеді. Қалдықтардың жекелеген қауіпті түрлері бойынша көрсеткіш, сондай-ақ бөлек</p>

				<p>жиналған қауіпті қалдықтардың (PCO, ЭЭО және медициналық) мөлшерін ҚТҚ морфологиялық құрамын негізге ала отырып</p>
				<p>, нәтижені пайызбен көрсете отырып, қауіпті қалдықтардың түзілуінің жалпы есептік көлеміне бөлу жолымен қалыптасады.</p>
3	<p>ҚТҚ қайта өңдеу және кәдеге жарату үшін (пайда болу көлемінен)</p>	<p>Бағдарлама бекітілген сәттен бастап бір жыл өткен соң.</p>	<p>Көрсеткіш ҚР-ның "жасыл" экономикаға көшуі жөніндегі тұжырымдамаға және "Жасыл Қазақстан" ұлттық жобасына сәйкес келеді.</p>	<p>Көрсеткіш қаланың барлық қайта өңделген және қайталама пайдаланылған қатты тұрмыстық қалдықтарының (коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктерін қоса алғанда), оның ішінде МӘҰ немесе полигонда сұрыпталған бөлек жиналған қалдықтардың және экспортқа бағытталған қайталама ресурстардың санын қалада пайда болған барлық қатты тұрмыстық қалдықтардың (коммуналдық қалдықтардың) жалпы санына бөлу арқылы алынады, нәтижені пайызбен көрсетеді.</p>
	<p>ҚТҚ жинау және әкету жөніндегі қызметтерге</p>		<p>Көрсеткіш Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі ұлттық даму</p>	<p>Көрсеткіш тұрғындардың қалада ҚТҚ жинау және әкету жөніндегі қызметтерге қанағаттануы туралы</p>

4	халықтың қанағаттану деңгейі (сауалнама)	Бағдарлама бекітілген сәттен бастап бір жыл өткен соң.	жоспарына сәйкес келеді	жыл сайынғы әлеуметтік сауалнама (онлайн немесе офлайн) жүргізу нәтижесінде алынады.
---	--	--	-------------------------	--

2 Қосымша

БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ ЖӨНІНДЕГІ ІС-ШАРАЛАР ЖОСПАРЫ

№ п/п	Іс-шара атауы	Аяқтау нысаны	Орындау мерзімі	Жауапты орындаушы	Қаржыландыру
1	2	3	4	5	6
Мақсаты-Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру және Жаңатас қаласының тұрғындары үшін қалдықтарды жинау және шығару бойынша көрсетілетін қызметтердің сапасын арттыру					
1-міндет. Қала тұрғындарын қалдықтарды жинау және шығару жөніндегі қызметтермен толық қамтуды қамтамасыз ету үшін коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту					
Көрсеткіш 1. Жаңатас қаласының тұрғындарын ҚТҚ жинау және әкетумен қамту					
1.1	Қ Т Қ жинауға, әкетуге, кәдеге жаратуға, қайта өңдеуге және көмуге арналған экономикалық негізделген тарифті бекіту	Мәслихат шешімі	2023	Қала әкімшілігі, ҚШМ, Мәслихат	Қажет емес
1.2	Дербес деректерді бермей ҚШМ үшін халықты тіркеу туралы мәліметтерге қол жеткізуді ұсыну	Ақпарат	2024	ІІМ, ӘМ, Қала әкімшілігі, ҚШМ	Қажет емес
1.3	Қ Т Қ шығару қызметтері бойынша халықпен жария шарттар	Ақпарат	2024	Қала әкімшілігі, аудан әкімшілігі, ҚШМ	

		жасасуға көшу				Қажет емес
1.4		Контейнерлер паркін жаңарту, соның ішінде жеке секторға контейнерлерді орнату: барлығы 210 дана.	Есеп	ежегодно	Қала әкімшілігі, ҚШМ	Қ О Қ жөніндегі і с - шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет
1.5		Контейнерлік алаңдарды жөндеу және оларды санитарлық нормалармен заңнама талаптарына сәйкестендіру: 10 дана.	Есеп	ежегодно	Қала әкімшілігі	Қ О Қ жөніндегі і с - шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет
1.6		Контейнерлік алаңдарды бейнебақылау камераларымен толық жаратандыру	Есеп	2024-2025	Қала әкімшілігі	Жергілікті бюджет
1.7		Контейнерлік алаңдардың іргелес аумағында автокөлікті тоқтатуға және тұрақтауға тыйым салатын арнайы белгілерді орнату	Есеп	2024	ІІД, Қала әкімшілігі	Бөлінген бюджет шеңберінде
		ҚТҚ уақтылы шығарылуын қамтамасыз ету үшін қоқыс таситын				ҚШМ қаражаты, жеке

1.8	көліктерді жанарту және сатып алу (2-3 бірлік)	Есеп	2024-2028	ҚШМ	инвестициялар, МЖӘ
1.9	Қоқыс таситын көліктерді "Қазақстан Республикасының қоршаған ортасы мен табиғи ресурстарының жай-күйі туралы Ұлттық деректер банкі" ақпараттық жүйесіне қосылған спутниктік навигациялық жүйелермен жарактандыру және осы жүйелерді тұрақты жұмыс жағдайында ұстау	Есеп	2024-2025	ҚШМ	ҚШМ қаражаты
1.10	Тұрғын үйлерде немесе жеке тұрған ғимараттарда (егер контейнерлер болмаса) қызметті жүзеге асыратын заңды тұлғалармен осы учаскелерге қызмет көрсету үшін ЖАО айқындаған ҚШМ-мен ҚТҚ жинау және әкету жөніндегі қызметтерге шарттар жасасу бойынша хабардар ету науқаны.	Есеп (ЗТ және ЖК үшін хаттар жіберілді)	2024	Қала әкімшілігі, ҚШМ, ТРТПРБ	Қажет емес
1.11	Қалдықтар саласындағы әкімшілік құқық бұзушылықтар үшін түскен қаражатты жергілікті бюджетке жіберуді қамтамасыз ету мақсатында ҚР нормативтік-құқықтық	ҚР Үкіметіне ұсыныстар	2024	Қала әкімшілігі, ТРТПРБ	Қажет емес
	актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу жөнінде ҚР Үкіметіне ұсыныстар енгізу				
2-міндет. Қалдықтарды бөлек жинау жүйесін жетілдіру					
Көрсеткіш 2. Бөлек алыммен қамту					

-фракциялар бойынша құрғақ және дымкыл;
 -қалдықтардың жекелеген қауіпті түрлеріне (Медициналық және құрамында сынабы бар, электрондық және тұрмыстық техника)

2.1	Заңды және жеке тұлғалардан бөлек алым бойынша талаптарды белгілеу мақсатында Жаңатас қаласының аумақтарын абаттандыру қағидаларына өзгерістер мен толықтырулар енгізу	Жаңартылған Ережелер	2024	Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі, ТРТПРБ	Қажет емес
2.2	ҚТҚ құрғақ фракциясын бөлек жинауға арналған арнайы контейнерлерді орнату	Есеп	2024-2028	Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі, ҚШМ	ҚОҚ жөніндегі іс-шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет
2.3	Қалдықтардың қауіпті түрлерін: РСО, электронды және электр жабдығының қалдықтарын, құрамында сынап бар энергия үнемдейтін шамдарды және халықта түзілетін химиялық қоректендіру көздерін, аккумуляторларды, медициналық қалдықтарды бөлек жинауды, тасымалдауды және қайта өңдеуді қамтамасыз ету үшін мердігер ұйымды айқындау жөніндегі конкурсты ұйымдастыру	Конкурс қорытындысы, мердігер компаниялар анықталды	2024-2025	Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі	ҚОҚ жөніндегі іс-шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет
2.4	Батарейлар, құрамында сынап бар шамдар, электрондық және электр жабдықтары, қоғамдық	Есеп, қабылдау пункттері белгіленді	2024-2028	Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі, мердігер мекеме	Жергілікті бюджет
	орындардағы медициналық қалдықтар (сауда орталықтары, пошта бөлімшелері, Халыққа қызмет көрсету орталықтары				

	және т. б.) сияқты қауіпті тұрмыстық қалдықтарды жинайтын стационарлық пункттерді/пункттерді ұйымдастыру				
2.5	Заңнама талаптарына сәйкес келетін және Жаңатас қаласындағы Мемлекеттік мекемелерге, бюджеттік ұйымдарға және басқа да заңды тұлғаларға қауіпті қалдықтардың жекелеген түрлерін жинау, тасымалдау және қайта өңдеу бойынша қызметтер көрсете алатын коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктерін жинау, тасымалдау және қалпына келтіру жөніндегі мамандандырылған кәсіпорындарды талдау және айқындау.	Есеп	2024	Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі	Қажет емес
2.6	Мамандандырылған кәсіпорындарға қайта өңдеуге беру үшін қайталама шикізатты (пластик, қағаз және картон, шыны және т. б.) бөлек жинауды енгізу қажеттілігі мәселесі бойынша қалалық әлеуметтік сала мекемелерімен (мектептер, балабақшалар, ЖОО және т. б.),	Есеп	2024-2028	Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі	Қажет емес
	кәсіпорын дармен, шағын және орта бизнеспен профилактикалық жұмыс				
2.7	Халықты " қажетсізден құтыл" пайдаланылған электрондық және электр жабдықтарынан құтқару бойынша тұрақты акция (жартыжылдықта 1 рет) өткізу	Өткізілген науқанда р туралы есеп	2024-2028	Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі , арнайы мекемелер	Қажет емес
3-міндет. Коммуналдық қалдықтарды өңдеу және кәдеге жарату жүйесін дамыту, оның ішінде ерекше (тамақ, Құрылыс және ірі габаритті қалдықтар, ЭЕҰ және т. б.)					

3 Көрсеткіш. Қайта өңдеу және кәдеге жарату үлесі:

- ҚТҚ (білім көлемінен)

3.1	ҚСҚ салу және іске қосу	пайдалануға беру актісі	2026-2027	Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі	ҚОҚ жөніндегі іс-шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет
3.2	Халықтан ірі көлемді және құрылыс қалдықтарының жинауға арналған арнайы орындарды анықтау	Ақпарат	2024	Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі	Қажет емес
3.3	Ірі габаритті және құрылыс қалдықтарының жинау және әкету жөніндегі ұйымды айқындау жөніндегі конкурсты ұйымдастыру	Конкурс қорытындысы	2024	Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі, мердігер мекеме	ҚОҚ жөніндегі іс-шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет

3.4

І р і
габаритті
ж ә н е
құрылыс
қалдықтар
ын қайта
өңдеу
бойынша
қолданыст
а ғ ы
технологи
яларды
талдау

Есеп 2024-2028

Қала әкімшілігі, ТҮКШ
бөлімі, мердігер мекеме

					ет емес
3.5	Қалалық әлеуметтік сала мекемелерінен (мектептер, балабақшалар, жоғары оқу орындары және т. б.), кәсіпорындардан, шағын және орта бизнестен құрамында	Жас алған шарттары ақпарат	2024-2028	Конкурс қорытындысы бойынша таңдалған мердігер мекеме	Қажет емес
	сынабы бар қалдықтарды жинау және залалсыздандыру				
	Қалалық әлеуметтік сала мекемелерінен (мектептер, балабақшалар, жоғары				

3.6	<p>оқу орындары және т. б.) , кәсіпорындарда, шағын және орта бизнес электрондық және электрондық және электрондық және электрондық жабдығының қалдығын жинау және залалсыздандыру</p>	Жасалған шарттар туралы ақпарат	2024-2028	мердігер мекеме	Қажет емес
	Қалдығын жинау және қайта өңдеу бойынша статистикалы				

3.7	Қ және ведомстволық есептілікті ұсыну мәселесі бойынша қалдықтармен жұмыс істеу бойынша мамандырылған кәсіпорындармен практикалық жұмыс	Есеп	2024	Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі	Қажет емес
4 Міндет. Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз көмуді қамтамасыз ету					
4 Көрсеткіш. Экологиялық талаптарға сәйкес ҚТҚ полигонын жабу және рекультивациялау					
4.1	Қабылдауды, сұрыптауды қамтитын полигонд	Есеп	2025		ҚОҚ жөніндегі ішаралар жоспары шеңберінде

	ағы сұрыптау желісін пайдалануға енгізу.			Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі, Полигон операторы	жергілікті бюджет, жеке инвестициялар
4.2	Қалдықтарды жіктеу негізінде полигонға қабылдаудың бірыңғай рәсімін әзірлеу	Бекітілген рәсім		Полигон операторы	Қажет емес
4.3	Полигонның қоқыс газы мен филь тратшығарындыларын бақылау	Есеп	2024-2028	Полигон операторы	Полигон тарту қоры
4.4	Полигонның тарту қорын құру	Есеп	2024-2028	Полигон операторы	Қажет емес

4.5	Жаңа қаласындағы	Есеп	2024-2028	Қала әкімшілігі,	ҚОҚ жөніндегі іс-
	коммунальдық және құрылыс қалдықтарының санкцияланбаған үйінділерін (стихиялық үйінділерін) анықтау және жою			ТҮКШ бөлімі	шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет, жеке инвестициялар
5 Міндет. Коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу мәселелері бойынша халықтың хабардарлығы мен мәдениетін арттыру және барлық мүдделі тараптардың өзара іс-қимылын күшейту					
5 Көрсеткіш. Халықтың экологиялық өмір сапасына қанағаттану деңгейі					
5.1	ҚТҚ проблемасына жұртшылықтың назарын аударуға бағытталған әлеу	Есеп	2024-2028	ТРТПРБ, Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі, ҚШМ, ҮЕҰ	Жергілік

	меттік жарнама ны құру , орналастыру және тара ту			ті бюджет	
5.2	Қалдықта рды (пластик, картон және қағаз қалдықта ры, шын ы) қабылдаудың ұйымдас тырылған н пункттері тура лы халықты ха бардар еуді қамтамас ыз ету	Есеп	2024-2028	Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі, ҚШМ, ҮЕҰ	Қажет емес
	Әлеуметтік				

5.3	<p>желілерде, әкімдік сайтында, навигациялық жүйелерде ақпараттар тужолымен коммуналық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктері (PCO, ЭЭО, медициналық) туралы халықты хабардәтуді және олармен</p>	Есеп	2024-2028	Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі, ҚШМ, ҮЕҰ
-----	--	------	-----------	--

қауі
псіз
жұм
ыс
істеу
ді
наси
хатт
ауды
қамт
амас
ыз
ету

Қаж

					ет емес
5.4	Жергілік ті газеттерде коммуналық қалдықтардың қауіпті компоненттері мен қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдері туралы жарияланымдар	Ақпарат	2024-2028	Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі, ҚШМ,	Жергілік ті бюджет
5.5	Халықты КГО және құрылыс	Ақпарат	2024-2028	Қала әкімшілігі,	Қажет емес
	қалдықтарын жинау үшін халық үшін ұйы				

	мдас тыр ылға н арна йы оры ндар тура лы хаба рдар ету			ТҮКШ бөлімі, ҚШМ,	
5.6	Мек тепт ерде, колл еджд ерде, жоға ры оку оры ндар ында және т. б. тара ту үшін мате риал дық ресу рста рды екін ші рет пайд алан у тура лы ақпа ратт ық мате риал дард ы дай ынд ау.	Есеп	2024-2028	Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі, ҚШМ, ҮЕҰ, аудан әкімшілігі	Жер гілік ті бюд жет

5.7	Тамақ қалдықтағының компания аутуралы брошюраларды тарату	Есеп	2024-2028	Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі, ҚШМ, ҮЕҰ	Жергілікті бюджет
	Оқушылармен, педагогикалық құраммен және техникалық персоналмен				

5.8	<p>тұрақты жұмысты қамтитын білім беру ұйымдарының ҚТҚ-мен жұмыс істеу бойынша ақпараттық жұмыс жоспарын әзірлеу және іске асыру</p>	<p>Жоспарды әзірлеу туралы ақпарат және оны аудандық әкімдіктерге іске асыру туралы есептер</p> <p>2024-2028</p>	<p>Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі, ҚШМ, ҮЕҰ</p>	Қаж
-----	--	--	---	-----

					ет емес
5.9	Оқу шыл ар мен студ ентт ерге арна лған ҚТҚ және МС К поли гоны на (іске қосы лған нан кейі н) таны стыр у сапа рлар ы (жыл ына кемі нде 10 экскурси я)	Есеп, сапарлар	2024-2028	Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі, ҚШМ, ҮЕҰ	ҚОҚ жөні ндег і іс- шар алар жос пары шен бері нде жерг ілікт і бюд жет
	Үйд е қалд ықта рды сұры птау және плас тик, шын ы және маку лату раға				ҚОҚ жөні ндег і іс-

5.10	арна лған конт ейне рлер ге бөле к сақт ау тәрті бін түсі ндір етін мект епте рдегі экол огия лық акци ялар	Есеп, Науқандар	2024-2028	Қала әкімшілігі, ТҮКШ бөлімі, ҚШМ, ҮЕҰ	шар алар жос пары шең бері нде жерг ілікт і бюд жет
5.11	Хал ықт ың экол огия лық өмір сапа сына қана ғатт ану деңг ейін баға лау мақс атын да жыл	Есеп, сауалнама	2024-2028	Қала әкімшілігі, ҚШМ, ҮЕҰ	Қаж ет емес
	сайынғы әлеуметтік сауалнама жүргізу				
	Қаладағы қалдықтар мен жұмыс істеу қызметін				

5.12	насихаттау және қоғамдық бақылау мақсатында мектептерде волонтерлік клубтар құру	Есеп	2024-2028	Қала әкімшілігі, ҚШМ, ҮЕҰ	Қажет емес
------	--	------	-----------	---------------------------	------------

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК